

**Informacje
podlegające obowiązkowym ujawnieniom
Mikołowskiego Banku Spółdzielczego
w Mikołowie**

Stan na 31 grudnia 2022 r.

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	4
II. Informacje o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia CRR za dany rok obrotowy	4
III. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej	4
IV. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej	4
4.1. Informacje ogólne	4
4.2. System zarządzania ryzykiem	5
Ryzyko kredytowe	7
Ryzyko rezydualne	12
Ryzyko koncentracji zaangażowań	13
Ryzyko operacyjne	15
Ryzyko płynności	19
Roczny przegląd procesu adekwatności zasobów płynności (ILAAP)	24
Ryzyko rynkowe	24
Ryzyko stopy procentowej	26
Ryzyko walutowe	27
Ryzyko wyceny instrumentów finansowych	28
Ryzyko kapitałowe	28
Roczny przegląd procesu szacowania kapitału wewnętrznego	29
Ryzyko biznesowe	30
Ryzyko braku zgodności	30
Ryzyko modeli	31
Ryzyko strategiczne	32
Ryzyko utraty reputacji	33
Ryzyko cyklu gospodarczego	34
4.3. System kontroli wewnętrznej	35
Cele systemu kontroli wewnętrznej	35
Rola Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu oraz pozostałe informacje z obszaru kontroli wewnętrznej	35
V. Wymogi informacyjne określone w Rekomendacji P	41
5.1. Pozyskiwanie i dywersyfikacja źródeł finansowania, techniki wykorzystywane do ograniczenia ryzyka płynności	41
5.2. Testy warunków skrajnych	42
5.3. Polityka Banku w zakresie utrzymywania rezerw płynności oraz ograniczenia regulacyjne w zakresie transferu płynności w obrębie Zrzeszenia	42
5.4. Stopień scentralizowania procesu zarządzania ryzykiem płynności	43
VI. Opis polityki wynagrodzeń, informacja o powołaniu komitetu do spraw wynagrodzeń	43
6.1. Polityka wynagrodzeń	43
Informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczbę posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym – w stosownych przypadkach – informacje na temat składu i zakresu zadań komisji (komitetu) ds. wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron	43
Informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami.....	44
Najważniejsze informacje na temat cech charakterystycznych systemu wynagrodzeń, w tym informacje na temat kryteriów stosowanych przy pomiarze wyników i korekcie o ryzyko, polityki odraczania płatności i kryteriów nabywania uprawnień.....	45
Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) dyrektywy 36/2013.....	46
Informacje na temat kryteriów dotyczących osiąganych wyników, stanowiących podstawę uprawnień do akcji, opcji na akcje lub zmiennych elementów wynagrodzenia.....	46
Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych	47
6.2. Komitet do spraw wynagrodzeń	48
VII. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe	48
7.1. Zasady, procedury oraz regulacje dotyczące spełniania wymogów przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku. Informacje ogólne	48

7.2. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej	48
7.3. Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane	50
VIII. Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są adekwatne z punktu widzenia profilu i Strategii Banku.....	51
Załącznik 1. Oświadczenie Zarządu Banku na temat ryzyka	52
Ryzyko kapitałowe.....	52
Ryzyko kredytowe.....	52
Ryzyko koncentracji zaangażowań.....	52
Ryzyko operacyjne	53
Ryzyko płynności.....	54
Ryzyko rynkowe.....	54
Ryzyko stopy procentowej	54
Ryzyko walutowe	55
Ryzyko modeli	55
Ryzyko braku zgodności	55
Ryzyko strategiczne.....	55
Ryzyko reputacji	55
Ryzyko cyklu gospodarczego(makroekonomiczne)	55
Ryzyko biznesowe	56
Pozostałe ryzyka.....	56
Załącznik 2. Najważniejsze wskaźniki – Tabela EU-KM1.....	57

I. Wprowadzenie

Raport „Informacje podlegające obowiązkowym ujawnieniom Mikołowskiego Banku Spółdzielczego w Mikołowie” (dalej: Raport), został przygotowany i sporządzony zgodnie z art. 111a ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (dalej: ustawa Prawo bankowe), Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych (dalej: Rozporządzenie CRR/CRR) oraz Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 roku zmieniającym Rozporządzenie CRR, z uwzględnieniem aktów wykonawczych do Rozporządzenia CRR. Raport uwzględnia również postanowienia rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

Raport sporządzono według wymagań regulacyjnych wskazanych powyżej. Zakres Raportu uwzględnia fakt, że Mikołowski Bank Spółdzielczy w Mikołowie (dalej: Bank), na mocy uchwały nr 178/2021 z dnia 14 maja 2021 roku Komisji Nadzoru Finansowego został uznany za „małą i niezłożoną instytucję” a dodatkowo jest „instytucją nienotowaną”, w myśl Rozporządzenia CRR.

Raport został sporządzony według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku zgodnie z przepisami, o których mowa powyżej, obowiązującymi na dzień publikacji Raportu.

II. Informacje o działalności Banku poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w podziale na poszczególne państwa członkowskie i państwa trzecie, w których posiada podmioty zależne, na zasadzie skonsolidowanej w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 48 Rozporządzenia CRR za dany rok obrotowy

Mikołowski Bank Spółdzielczy w Mikołowie prowadzi działalność wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

III. Informacja o stopie zwrotu z aktywów obliczonej jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej

Stopa zwrotu z aktywów Banku obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej na 31 grudnia 2022 r. wyniosła 0,83%.

IV. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej

4.1. Informacje ogólne

W Banku funkcjonuje system zarządzania stanowiący zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów decyzyjnych zachodzących w Banku oraz do oceny prowadzonej działalności bankowej. System zarządzania obejmuje procedury anonimowego zgłaszania wskazanemu członkowi Zarządu, a w szczególnych przypadkach - Radzie Nadzorczej Banku, naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych. Zarządzanie ryzykiem, kontrola wewnętrzna oraz szacowanie kapitału wewnętrznego i dokonywanie przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego w Banku są realizowane

na podstawie pisemnych strategii, planów, procedur i analiz.

Organami zarządzającymi Bankiem są Zarząd i Rada Nadzorcza. W strukturze organizacyjnej Banku wyodrębniono trzy pionki:

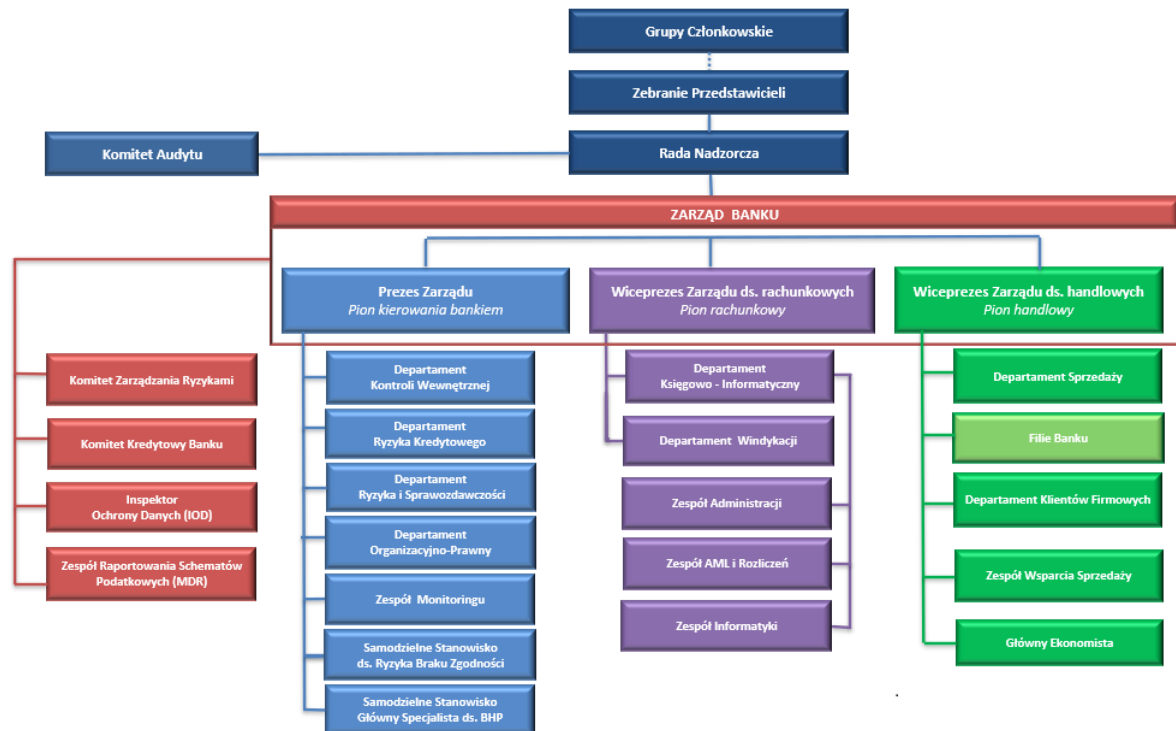
- 1) Pion kierowania bankiem – nadzorowany przez Prezesa Zarządu,
- 2) Pion handlowy – nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu Banku ds. handlowych,
- 3) Pion rachunkowy – nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu Banku ds. rachunkowych.

W Banku powołano dwa stałe komitety wspomagające zarządzanie ryzykiem:

- 1) Komitet Kredytowy Banku,
- 2) Komitet Zarządzania Ryzykami.

W Banku działają komórki organizacyjne odpowiedzialne za pomiar, analizę i raportowanie ryzyka, w szczególności ryzyka kredytowego, ryzyka operacyjnego, ryzyka braku zgodności, ryzyk finansowych i pozostałych istotnych ryzyk oraz komórka kontroli wewnętrznej.

Ze względu na przynależność Banku do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (dalej: SOZ BPS/Spółdzielnia/ System), audyt systemu zarządzania ryzykiem w Banku wykonuje komórka audytu tego Systemu.

4.2. System zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej, funkcjonujące w Banku, obejmują trzy niezależne poziomy:

- 1) pierwszy, na który składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
- 2) drugi, na który składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników Banku zatrudnionych na stanowiskach związanych z zarządzaniem danym ryzykiem;
- 3) trzeci, na który składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, jest sprawowany przez System Ochrony Zrzeszenia BPS SA.

Podział zadań i kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku jest następujący:

1) Rada Nadzorcza:

1. zatwierdza Strategię Banku i Plan Finansowy Banku, w tym założenia dotyczące pożądanego poziomu aktywów obciążonych ryzykiem kredytowym oraz monitoruje ich przestrzeganie,
2. określa akceptowany poziom ryzyka (apetyt na ryzyko) oraz monitoruje jego przestrzeganie,
3. zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakresie poszczególnych ryzyk,
4. nadzoruje opracowanie, przyjęcie i wdrożenie Polityk i procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem,
5. zatwierdza Polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
6. nadzoruje wykonywanie obowiązków, do wykonania których jest zobligowany Zarząd Banku, tj. określenie bieżącej i przyszłej gotowości Banku do podejmowania ryzyka, wprowadzenie podziału zadań zapewniającym niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie, nadzór nad zarządzaniem ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie, nadzór nad wielkością i profilem ryzyka w Banku, dostarczanie Radzie Nadzorczej Banku kompleksowych informacji na temat ryzyka,
7. zatwierdza zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku,
8. dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki ds. zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego (sprawowanego przez SOZ) i Komitetu Audytu,
9. nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności,
10. posiada możliwość zlecenia bieżącego monitorowania systemu zarządzania ryzykiem Komitetowi Zarządzania Ryzykami,
11. sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej i monitoruje jego skuteczność w oparciu o informacje uzyskane od komórki ds. zgodności, komórki audytu wewnętrznego (sprawowany przez SOZ), Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu,
12. zatwierdza strukturę organizacyjną i kompetencyjną Banku,
13. sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem, ocenia jego adekwatność i skuteczność,
14. nadzoruje realizację założeń Polityk zarządzania ryzykiem,
15. nadzoruje zgodność Polityk zarządzania ryzykiem ze Strategią Banku i Planem finansowym,
16. przyjmuje cykliczne raporty o poziomie ryzyk, wykorzystaniu limitów wewnętrznych, jakości i skuteczności procesów, wynikach testów warunków skrajnych ryzyk, wynikach kontroli wewnętrznej w obszarze ryzyk,
17. przyjmuje sprawozdania Zarządu zawierające informacje o realizacji Polityk zarządzania ryzykami.

2) Zarząd Banku:

1. określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka,
2. wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, zapewniając niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie,

3. nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej,
 4. nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku,
 5. opracowuje i wdraża Polityki zarządzania ryzykami oraz procedury identyfikacji, pomiaru, limitowania, kontroli i raportowania,
 6. wdraża system zarządzania ryzykami i organizuje proces zarządzania ryzykami, w tym ustala strukturę organizacyjną i podział zadań w zakresie zarządzania ryzykami oraz zasady współpracy jednostek i komórek organizacyjnych,
 7. zapewnia monitorowanie, raportowanie i kontrolę ryzyk, ustala zakres i częstotliwość monitorowania i raportowania ryzyk,
 8. wprowadza limity ograniczające dane ryzyko, ustala zasady monitorowania wykorzystania limitów,
 9. ustala zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie poszczególnych ryzyk oraz częstotliwość ich wykonywania,
 10. zapewnia adekwatność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej,
 11. zatwierdza maksymalne poziomy wskaźników Dtl, DStI i LtV transakcji kredytowych oraz wymagany wkład własny, o czym informuje Radę Nadzorczą Banku i Zarząd SOZ BPS,
 12. ocenia realizację Polityk zarządzania ryzykiem,
 13. przekazuje Radzie Nadzorczej okresową informację o poziomie ryzyk, wykorzystaniu limitów oraz o wynikach oceny realizacji Polityk zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.
- 3) Członkowie Zarządu:
1. odpowiadają za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie,
 2. dostarczają Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku kompleksowych informacji na temat ryzyka.
- 4) Komitet Zarządzania Ryzykami:
1. opiniuje projekty Polityk dotyczących zarządzania poszczególnymi ryzykami,
 2. opiniuje procedury pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyk, w tym rozwiązania organizacyjne, podział obowiązków, stosowane metody,
 3. opiniuje rodzaje i poziom limitów ryzyk,
 4. opiniuje metody wyznaczania limitów ograniczających ryzyka oraz zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie poszczególnych ryzyk.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez Klienta lub kontrahenta. W celu zapewnienia wysokiej efektywności zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku wdrożono procesy analizy, identyfikacji, limitowania, pomiaru, raportowania i kontroli tego ryzyka. Zarządzanie ryzykiem kredytowym zwiększa bezpieczeństwo prowadzonej przez Bank działalności poprzez zapewnienie właściwej oceny ryzyka kredytowego, efektywności decyzyjnej, skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego Klienta/portfeli kredytowych, aktualizacji procedur kredytowych w zakresie wynikającym z przepisów lub w celu ograniczania ryzyka kredytowego.

Zasady zarządzania ryzykiem kredytowym są zgodne z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz zasadami obowiązującymi w SOZ BPS, w tym dotyczącymi:

- klasyfikacji kredytów (pożyczek) i tworzenia rezerw celowych (odpisów),

- zarządzania kredytami zagrożonymi (klasyfikowanymi do grupy „zagrożone”),
- ograniczania ryzyka koncentracji kredytowej,
- zarządzania ryzykiem instrumentów finansowych (dłużnych instrumentów finansowych).

Zadania i obowiązki poszczególnych komitetów, jednostek, komórek, stanowisk:

- 1) Komitet Kredytowy Banku:
 1. opiniuje transakcje kredytowe przekazywane następnie do decyzji Zarządu,
 2. opiniuje transakcje z osobami wewnętrznymi,
 3. opiniuje propozycje klasyfikacji Klientów, tworzenia rezerw celowych oraz strategię postępowania z Klientami.
- 2) Komórka właściwa ds. ryzyka kredytowego:
 1. opracowuje metodologie oceny zdolności kredytowej kredytobiorców i oceny ryzyka transakcji kredytowych,
 2. opracowuje instrukcje kredytowania, zabezpieczania i monitoringu należności kredytowych oraz zasady podejmowania decyzji kredytowych,
 3. ocenia i opiniuje transakcje kredytowe, weryfikuje zdolność kredytową Klientów, ocenia proponowane formy zabezpieczeń kredytów, przedstawia propozycje klasyfikacji kredytów,
 4. weryfikuje wartość zabezpieczeń kredytów, monitoruje wartość zabezpieczeń w okresie kredytowania, monitoruje poziom LtV transakcji,
 5. kontroluje przestrzeganie obowiązujących uregulowań w zakresie poziomu Dtl, DStl, LtV, wkładu własnego, limitów produktowych i pozostałych limitów koncentracji.
- 3) Komórka Banku właściwa ds. pomiaru i monitorowania ryzyka (ryzyko portfelowe):
 1. opracowuje projekty Polityk i Instrukcji dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych i ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 2. projektuje limity ograniczające ryzyko kredytowe, w tym ryzyko koncentracji zaangażowań,
 3. projektuje zasady i założenia testów warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego,
 4. przeprowadza testy warunków skrajnych,
 5. monitoruje ryzyko portfela kredytowego, w tym wykorzystanie limitów ograniczających ryzyko kredytowe, ryzyko ekspozycji detalicznych i ryzyko ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie,
 6. raportuje w zakresie ryzyka kredytowego, w tym w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych i ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
 7. sporządza analizy będące podstawą ustalania i weryfikacji limitów.
- 4) Komórka Banku właściwa ds. kontroli wewnętrznej:
 1. kontroluje i ocenia działanie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym,
 2. kontroluje przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem kredytowym,
 3. formułuje wnioski dotyczące poprawienia lub usprawnienia procesu zarządzania ryzykiem kredytowym,
 4. testuje stosowanie i przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.
- 5) Komórki Banku właściwe ds. sprzedaży kredytów:
 1. administrują ekspozycjami kredytowymi,
 2. identyfikują ryzyka kredytobiorców, których ekspozycje są przez nich

- administrowane,
3. przestrzegają zasad zarządzania ryzykiem kredytowym ustalonych w regulacjach Banku,
 4. przestrzegają limitów koncentracji zaangażowań.
- 6) Komórka Banku właściwa ds. restrukturyzacji i windykacji:
1. administruje i zarządza ryzykiem kredytów windykowanych i restrukturyzowanych,
 2. prowadzi działania restrukturyzacyjne i windykacyjne w odniesieniu do wierzytelności trudnych,
 3. raportuje wyniki procesu dochodzenia roszczeń Banku,
 4. prowadzi bieżący monitoring spłat należności kredytowych oraz prowadzi tzw. „miękką windykację”.
- 7) Komórka właściwa ds. monitoringu kredytów:
1. monitoruje zabezpieczenia kredytów, gwarancji bankowych i innych należności obarczonych ryzykiem kredytowym,
 2. nadzoruje i kontroluje przestrzeganie zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych do właściwych kategorii ryzyka,
 3. dokonuje okresowych przeglądów sytuacji ekonomiczno – finansowej ekspozycji kredytowych oraz należności Banku nie będących ekspozycjami kredytowymi.
- 8) Pozostali pracownicy Banku: przestrzegają zasad zarządzania ryzykiem kredytowym wprowadzonych w Banku w formie wewnętrznych strategii, polityk, instrukcji, regulaminów i metodyk, uczestniczą w postępowaniu wyjaśniającym przyczyny wystąpienia zdarzeń generujących ryzyko kredytowe oraz w raportowaniu tych zdarzeń.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest zapewnienie stabilnej i rentownej działalności Banku. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości aktywów kredytowych, podejmowane są różnorodne działania, obejmujące między innymi:

- 1) zarządzanie ryzykiem poszczególnych ekspozycji kredytowych, w tym ocenę zdolności kredytowej kredytobiorców, okresowe przeglądy kredytów, ustanawianie zabezpieczeń i monitorowanie ich wartości,
- 2) monitorowanie jakości portfela kredytowego oraz poszczególnych produktów kredytowych,
- 3) zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości i zabezpieczonych hipotecznie,
- 4) zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 5) zarządzanie ryzykiem portfela dłużnych instrumentów finansowych,
- 6) zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- 7) zarządzanie ryzykiem rezydującym.

Dążąc do realizacji celów zarządzania ryzykiem kredytowym Bank:

- 1) Utrzymuje skalę działalności kredytowej Banku na poziomie zatwierdzonym przez Zarząd i Radę Nadzorczą w oparciu o założenia Strategii Banku,
- 2) Buduje stabilny, zdywersyfikowany i zrównoważony pod względem jakości portfela kredytowego cechujący się odpowiednią dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych,
- 3) Ogranicza należności zagrożone przez skuteczne działania restrukturyzacyjne i windykacyjne,
- 4) Buduje zdywersyfikowany i dochodowy portfel obligacji komercyjnych,

- 5) Rozwija współpracę z bankiem zrzeszającym i bankami spółdzielczymi w zakresie zawierania konsorcjów bankowych,
- 6) Doskonalą metody zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 7) Zapewnia właściwe rozwiązania organizacyjno-proceduralne w obszarze ryzyka kredytowego,
- 8) Rozwija infrastrukturę związaną z systemami pomiaru i analizy ryzyka kredytowego.

Dla zrealizowania celów strategicznych podejmuje się w Banku następujące działania:

- 1) Określenie zadań i wyznaczenie komórek organizacyjnych w strukturze Banku, odpowiedzialnych za realizację zadań w zakresie ryzyka kredytowego w ramach systemu zarządzania ryzykiem w Banku,
- 2) Gromadzenie informacji dotyczących ryzyka kredytowego zarówno portfela kredytowego jak i pojedynczej ekspozycji,
- 3) Doskonalenie i aktualizacja regulacji i metodyk dotyczących zarządzania i monitorowania ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji zaangażowań, zarówno w odniesieniu do portfela kredytowego, jak i pojedynczej ekspozycji,
- 4) Identyfikowanie i monitorowanie zagrożeń z tytułu ryzyka kredytowego podejmowanego przez Bank,
- 5) Wskazywanie obszarów ryzyka wymagających modyfikacji lub uzupełnienia,
- 6) Wdrażanie procedur i narzędzi do oceny wiarygodności kredytowej klientów Banku,
- 7) Limitowanie wielkości zaangażowań,
- 8) Monitorowanie limitów wewnętrznych z tytułu ryzyk koncentracji zaangażowań wynikających z Prawa bankowego i wymogów nadzorczych,
- 9) Przeprowadzanie testów warunków skrajnych ryzyka kredytowego i modyfikowanie na ich podstawie Polityki zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 10) Doskonalenie systemu raportowania organom Banku z obszaru ryzyka kredytowego,
- 11) Nadzór nad kształtowaniem się wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 12) Nadzór nad jakością danych w wewnętrznych bazach danych z obszaru zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 13) Nadzór nad kształtowaniem się wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 14) Odpisywanie do ewidencji pozabilansowej należności zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym zakresie,
- 15) Sprzedaż należności, wobec których podejmowanie dalszych czynności windykacyjnych nie ma sensu ekonomicznego,
- 16) Okresowa weryfikacja poprawności procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji, jak i całego portfela kredytowego i wyodrębnionych portfeli. Zarządzanie ryzykiem kredytowym pojedynczej transakcji/kredytobiorcy jest realizowane poprzez:

- 1) ocenę zdolności kredytowej dostosowanej do profilu ryzyka kredytobiorcy,
- 2) politykę prawnych zabezpieczeń kredytów,
- 3) procedury opiniowania i podejmowania decyzji kredytowych,
- 4) monitoring kredytów i ich zabezpieczeń,
- 5) klasyfikację kredytów,
- 6) nadzór nad kredytami zagrożonymi, restrukturyzację kredytów i działania windykacyjne,
- 7) kontrolę procesu kredytowego w odniesieniu do transakcji zawartych z danym kredytobiorcą,

- 8) przedsięwzięcia organizacyjne i kadrowe usprawniające proces zarządzania ryzykiem kredytowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego obejmuje:

- 1) dywersyfikację ryzyka kredytowego (system limitów),
- 2) przeprowadzanie testów warunków skrajnych i badanie ich wpływu na sytuację finansową Banku,
- 3) analizowanie zmian profilu ryzyka kredytowego Banku,
- 4) monitorowanie ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 5) monitorowanie jakości portfela w przekrojach produktowych, branżowych, regionalnych,
- 6) monitorowanie koncentracji zabezpieczeń kredytów,
- 7) monitorowanie adekwatności rezerw na należności zagrożone,
- 8) monitorowanie ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
- 9) monitorowanie migracji ekspozycji pomiędzy kategoriami ryzyka,
- 10) monitorowanie kredytów udzielanych podmiotom i osobom, o których mowa w art. 79 ustawy Prawo bankowe.

Raportowanie o ryzyku kredytowym obejmuje:

- 1) kwartalny raport z działalności kredytowej i realizacji planów sprzedażowych,
- 2) kwartalny raport o wynikach przeglądu kredytów wykonanego na podstawie analizy sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorców,
- 3) półroczną informację o podjętych decyzjach kredytowych,
- 4) kwartalną informację o portfelu kredytów restrukturyzowanych,
- 5) roczny raport z monitoringu zabezpieczeń ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 6) miesięczny raport o ryzyku portfela dłużnych instrumentów finansowych i wykorzystaniu limitów zaangażowania w dłużne instrumenty finansowe,
- 7) miesięczny raport o ryzyku koncentracji zaangażowań i wykorzystaniu limitów koncentracji,
- 8) miesięczny raport o ryzyku portfela kredytowego,
- 9) kwartalny raport z analizy ryzyka produktów kredytowych,
- 10) kwartalny raport z analizy ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 11) kwartalny raport z analizy ryzyka ekspozycji detalicznych,
- 12) roczny raport z analizy rynku nieruchomości,
- 13) roczny raport o ryzyku rezydualnym,
- 14) roczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka koncentracji zaangażowań,
- 15) roczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka ekspozycji detalicznych,
- 16) roczny raport o wynikach testów warunków skrajnych ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 17) roczny raport monitoring kredytów detalicznych udzielonych na podstawie uproszczonych zasad oceny zdolności kredytowej,
- 18) półroczny raport z oceny polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- 19) roczny raport z oceny polityki zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 20) roczny raport z oceny polityki zarządzania ryzykiem koncentracji.

Na podstawie analiz i raportów o poziomie ryzyka kredytowego Zarząd Banku podejmuje stosowne działania zarządcze.

Instrumenty dłużne

Specjalną część zarządzania ryzykiem kredytowym stanowi zarządzanie ryzykiem generowanym przez dłużne instrumenty finansowe. Zasady dokonywania inwestycji w dłużne instrumenty finansowe, w tym uprawnienia decyzyjne regulują wewnętrzne procedury Banku w obszarze ryzyka kredytowego. W szczególności stosuje się tu procedury dotyczące:

- 1) oceny zdolności kredytowej emitentów obligacji,
- 2) podejmowania decyzji o zakupie obligacji,
- 3) monitorowania sytuacji ekonomiczno – finansowej emitentów obligacji,
- 4) limitowania koncentracji zaangażowań,
- 5) limitowania okresu zaangażowania (duration),
- 6) limitowania strat z tytułu wyceny (BPV, limit rocznej straty).

Zasady inwestowania i zarządzania ryzykiem dłużnych instrumentów finansowych uwzględniają przepisy wprowadzone w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS, dotyczące tego obszaru.

Ryzyko rezydualne

W celu redukcji ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia rzeczowe i instrumenty finansowe, stanowiące ochronę kredytową rzeczywistą oraz nierzeczywistą, w tym w szczególności:

- 1) zdeponowane w Banku środki pieniężne,
- 2) gwarancje udzielone przez BGK S.A.,
- 3) gwarancje Skarbu Państwa dla emisji obligacji Banku Gospodarstwa Krajowego na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19,
- 4) dłużne papiery wartościowe emitowane przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowy Bank Polski,
- 5) inne zabezpieczenia pozwalające na pomniejszenie podstawy naliczania rezerwy celowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz.U. 2008 r. Nr 235, poz.1589 ze zmianami).

Zadania i obowiązki poszczególnych komitetów, jednostek, komórek, stanowisk:

- 1) Komitet Kredytowy Banku opiniuje transakcje kredytowe, w tym przyjmowane prawne formy zabezpieczenia ekspozycji kredytowych, uwzględniając również aspekt rezydualny (ryzyka rezydualnego),
- 2) Komitet Zarządzania Ryzykami m.in. opiniuje projekty regulacji strategicznych Banku w tym polityk dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym, które obejmują ryzyko rezydualne oraz procedury pomiaru, raportowania i limitowania ryzyka,
- 3) Komórka właściwa ds. pomiaru i monitorowania ryzyka (portfelowego) monitoruje i raportuje poziom ryzyka rezydualnego w ujęciu portfelowym, na podstawie informacji dostarczanych przez komórkę właściwą ds. ryzyka kredytowego, komórkę właściwą ds. monitoring i komórkę właściwą ds. windykacji i restrukturyzacji,
- 4) Komórka właściwa ds. ryzyka kredytowego analizuje i ocenia ryzyko poszczególnych transakcji kredytowych, w tym ryzyko związane z przyjmowanymi prawnymi formami zabezpieczeń ekspozycji kredytowych oraz dostarcza dane do analizy ryzyka rezydualnego, którą przeprowadza komórka właściwa ds. pomiaru i monitorowania ryzyka (portfelowego),

- 5) Komórka właściwa ds. windykacji i restrukturyzacji opiniuje regulacje wewnętrzne Banku związane z zabezpieczeniem wiarytelności Banku, uwzględniając wartość zabezpieczenia możliwą do uzyskania podczas ewentualnego postępowania windykacyjnego, ograniczenia prawne, ekonomiczne oraz inne mogące wpłynąć na rzeczywistą możliwość zaspokojenia się Banku z przedmiotu zabezpieczenia, raportuje o efektach działań windykacyjnych oraz dostarcza dane do analizy ryzyka rezydualnego, którą przeprowadza komórka właściwa ds. pomiaru i monitorowania ryzyka (portfelowego),
- 6) Kierujący jednostkami lub komórkami organizacyjnymi odpowiadają za niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych (weryfikację i testowanie) oraz wspomagają, zgodnie z zakresem swoich obowiązków i czynności, za które odpowiedzialna jest kierowana komórka/jednostka, monitoringiem prawnych form zabezpieczeń wiarytelności (ekspozycji kredytowych),
- 7) Pracownicy Banku zobowiązani są przestrzegać procedur wewnętrznych Banku związanych z ustanawianiem i monitorowaniem prawnych form zabezpieczeń ekspozycji kredytowych, w zakresie i w ramach swoich obowiązków służbowych.

Stosowanie technik redukcji ryzyka kredytowego wiąże się z ryzykiem rezydualnym, które powstaje wskutek mniejszej niż zakładano skuteczności wykorzystywanych przez Bank uznanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego. Celem zarządzania ryzykiem rezydualnym jest zapewnienie skuteczności technik redukcji ryzyka kredytowego i ograniczenie ryzyka związanego z przyjmowaniem zabezpieczeń kredytowych.

W 2022 r. Bank pomniejszył kredytowy wymóg kapitałowy z tytułu zdeponowanych w Banku środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie spłaty kredytu, gwarancji BGK S.A. i gwarancji Skarbu Państwa dla emisji obligacji Banku Gospodarstwa Krajowego na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Bank nie stosuje w toku normalnej działalności operacyjnej saldowania pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz kredytowych instrumentów pochodnych. Podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym, Bank dąży do uzyskania możliwie najbardziej wartościowego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości w całym okresie kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych. W trakcie procesu i okresu kredytowania zabezpieczenia podlegają przeglądowi a ich wartość jest cyklicznie monitorowana.

Do kalkulacji wartości zabezpieczeń rzeczowych przyjmuje się zweryfikowaną przez Bank wartość z wyceny z zastosowaniem wskaźnika korygującego. W kalkulacji tej Bank uwzględnia prawne, ekonomiczne oraz faktyczne ograniczenia zabezpieczenia. W przypadku zabezpieczeń osobistych badana jest sytuacja ekonomiczno-finansowa wystawcy zabezpieczenia, uwzględniając wyłączenia wynikające z regulacji wewnętrznych Banku. Ponadto, oceniana jest realność i płynność zabezpieczenia oraz jego korelacja z sytuacją ekonomiczno-finansową dłużnika. W okresie trwania transakcji kredytowej prawne zabezpieczenia są okresowo monitorowane przez Bank. Częstotliwość monitorowania zabezpieczenia uzależniona jest od rodzaju zabezpieczenia. Badanie ryzyka rezydualnego odbywa się:

- raz w roku – jeżeli poziom ryzyka rezydualnego uznaje się za umiarkowany,
- raz na pół roku – jeżeli poziom ryzyka rezydualnego uznaje się za istotny.

Ryzyko koncentracji zaangażowań

Ryzyko koncentracji/koncentracji zaangażowań jest definiowane jako zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych Klientów, grup powiązanych Klientów, Klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie

geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej Banku (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), ekspozycji denominowanych w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty, ekspozycji objętych takim samym rodzajem oprocentowania, z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej Banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub mogących doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka Banku.

Zgodnie z powyższą definicją Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jak i na poziomie całego portfela aktywów. Bezwzględnie przestrzegane są limity zaangażowań określone w art. 395 CRR (duże zaangażowanie). Bank nie przekracza również progu określonego w art. 89 CRR (pakiety akcji poza sektorem finansowym) oraz w art. 43 CRR (znaczna inwestycja w podmiot sektora finansowego). Na datę ujawnień Bank nie przekraczał również progu określonego w art. 46 CRR (inwestycje w podmiotach sektora finansowego). W związku z powyższym, Bank nie pomniejszał funduszy własnych z tego tytułu. Koncentrację zaangażowania w sektorze finansowym ustala się z uwzględnieniem decyzji KNF w sprawie nieodliczania udziałów kapitałowych w BPS S.A. do celów obliczania funduszy własnych.

Zadania i obowiązki poszczególnych komitetów, jednostek, komórek, stanowisk:

- 1) Komitet Kredytowy Banku opiniuje transakcje kredytowe przekazywane następnie do decyzji Zarządu, transakcje z osobami wewnętrznymi, strategię postępowania z Klientami – z uwzględnieniem ryzyka wynikającego z koncentracji zaangażowań,
- 2) Komórka właściwa ds. ryzyka kredytowego ocenia (opiniuje) transakcje kredytowe pod kątem ryzyka, w tym bada wpływ danej transakcji na wykorzystanie limitów zaangażowania i poziom ryzyka koncentracji,
- 3) Komórka właściwa ds. ryzyka koncentracji (ryzyko portfelowe) projektuje Politykę, w tym wewnętrzne limity ograniczające ryzyko. Monitoruje i raportuje ryzyko koncentracji, w tym wykorzystanie limitów zaangażowań. Sporządza analizy będące podstawą ustalania i weryfikacji limitów koncentracji. Wykonuje testy warunków skrajnych i przygotowuje przeglądy ryzyka koncentracji w okresach co najmniej rocznych,
- 4) Komórka właściwa ds. kontroli wewnętrznej kontroluje i ocenia działanie systemu zarządzania ryzykiem koncentracji, kontroluje przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem koncentracji, formułuje wnioski dotyczące poprawienia lub usprawnienia procesu zarządzania ryzykiem koncentracji,
- 5) Komórka właściwa ds. monitoringu ekspozycji kredytowych odpowiada za monitoring sytuacji ekonomiczno – finansowej Klienta oraz rekomenduje klasyfikację dla ekspozycji kredytowych oraz inwestycji własnych wraz z poziomem rezerw celowych, a także monitoruje zabezpieczenia ekspozycji kredytowych,
- 6) Komórki organizacyjne prowadzące transakcje (np. komórki sprzedażowe i windykacji) przestrzegają zasad zarządzania ryzykiem koncentracji ustalonych w regulacjach wewnętrznych Banku, w tym ustalonych limitów koncentracji,
- 7) Komórki organizacyjne prowadzące transakcje oraz komórka właściwa ds. ryzyka kredytowego są odpowiedzialne za prawidłową identyfikację grup powiązanych klientów. W tym celu, pozyskują w odniesieniu do poszczególnych Klientów informacje w zakresie powiązań na podstawie stosunku kontroli oraz zależności ekonomicznej, ustalają wysokość łącznego zaangażowania Banku w stosunku do podmiotu oraz podmiotów powiązanych, a następnie zapewniają prawidłowe ewidencjonowanie transakcji w systemie ewidencyjno – księgowym Banku.

W celu wyeliminowania ryzyka przekroczenia wartości ustalonych w regulacjach nadzorczych zostały przyjęte niższe limity wewnętrzne, których wykorzystanie może odpowiednio wcześniej sygnalizować ryzyko związane z wysokim zaangażowaniem.

Działania ograniczające ekspozycję Banku na ryzyko koncentracji obejmują m.in.:

- 1) ograniczanie zawierania dalszych transakcji z danym klientem lub grupą powiązanych klientów,
- 2) ograniczanie kredytowania określonego rodzaju klientów,
- 3) obniżenie limitów w zakresie ryzyka koncentracji,
- 4) większą dywersyfikację aktywów,
- 5) sprzedaż niektórych aktywów,
- 6) dostosowanie strategii biznesowej w taki sposób, aby przeciwdziałała nadmiernej koncentracji,
- 7) większą dywersyfikację zabezpieczeń,
- 8) ustanowienie nowych (dodatkowych) zabezpieczeń,
- 9) skuteczną windykację ekspozycji zagrożonych.

W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do produktów, branż, regionów i zabezpieczeń. System limitów wewnętrznych obejmuje również koncentrację zaangażowań z tytułu ekspozycji kredytowych finansujących nieruchomości i zabezpieczonych hipotecznie oraz z tytułu ekspozycji detalicznych. W przypadku wykorzystania limitu na poziomie ustalonym przez Bank, podejmowane są działania określone w procedurach wewnętrznych, w celu ograniczenia poziomu koncentracji zaangażowań. Celem zarządzania limitami koncentracji jest ograniczanie nadmiernej ekspozycji na ryzyko jednego klienta bądź grupy klientów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie oraz umożliwienie właściwej dywersyfikacji i segmentacji portfela kredytowego. Bank posiada zatwierdzone przez Radę Nadzorczą zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych uwzględniające wpływ czynników z otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego Banku na ryzyko koncentracji. Zakres przeprowadzania testów warunków skrajnych jest adekwatny do rozmiaru, znaczenia systemowego, charakteru, skali i złożoności działalności Banku.

Ryzyko koncentracji zaangażowań jest monitorowane i raportowane co miesiąc w zakresie limitów i progów określonych w CRR oraz co kwartał w zakresie limitów wprowadzonych przez Zarząd Banku w odniesieniu do branż, województw, produktów i zabezpieczeń.

Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne polega na możliwości wystąpienia straty wynikającej z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmujące również ryzyko prawne rozumiane jako ryzyko wiążące się z możliwością poniesienia strat na skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, jakości dokumentacji formalno-prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub innych organów w sprawach spornych prowadzonych z innymi podmiotami. Ryzyko operacyjne jest związane z możliwością utraty reputacji na skutek wystąpienia zdarzeń ryzyka operacyjnego. Ryzyko operacyjne występuje również w ścisłym związku z ryzykiem braku zgodności. Celem strategicznym zarządzania ryzykiem operacyjnym jest kompleksowe i adekwatne do wielkości Banku i jego złożoności działanie skutkujące ograniczeniem narażenia Banku na ryzyko operacyjne i utrzymywanie ryzyka na poziomie bezpiecznym dla działania i rozwoju, a w szczególności:

- 1) zapewnienie ciągłości działania Banku;
- 2) ograniczanie strat z tytułu zdarzeń operacyjnych;
- 3) zapewnienie zdolności organizacyjnej do szybkiej reakcji na różne zdarzenia operacyjne.

Zadania i obowiązki poszczególnych komitetów, jednostek, komórek, stanowisk:

- 1) Komórka właściwa ds. ryzyka operacyjnego:
 - a) Identyfikacja, pomiar i ocena zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym dla wszystkich obszarów działalności Banku oraz wszelkich nowych produktów, procesów i systemów.

- b) Prowadzenie „Rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego” dla całego Banku, a także „Rejestru zewnętrznych zdarzeń ryzyka operacyjnego” zgodnie z zasadami Instrukcji. Komórka jest właścicielem danych zawartych w tych rejestrach.
 - c) Wyznaczanie procesów kluczowych i krytycznych na podstawie uzyskanych wyników samooceny ryzyka.
 - d) Opracowanie metod redukcji ryzyka lub działań zabezpieczających, we współpracy z komórkami lub specjalistami odpowiadającymi za obszar, którego dotyczy dana metoda lub działanie.
 - e) Okresowe przeglądy, przetwarzanie i przygotowanie informacji sprawozdawczych związanych z ryzykiem operacyjnym na potrzeby Zarządu.
 - f) Opracowanie i weryfikacja regulaminów, procedur i instrukcji związanych z ryzykiem operacyjnym.
 - g) Opiniowanie podejmowanych w Banku działań, zmierzających do utrzymania ryzyka operacyjnego na akceptowalnym poziomie.
 - h) Opracowanie i aktualizacja właściwej polityki dot. zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku.
- 2) Pozostali pracownicy Banku:
- a) Odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem operacyjnym na poziomie podstawowym, spoczywa na wszystkich pracownikach Banku.
 - b) Zarządzanie ryzykiem operacyjnym na poziomie podstawowym obejmuje rozpoznawanie i zapobieganie powstawaniu ryzyka operacyjnego w trakcie realizacji codziennych czynności.
 - c) Realizacja powyższych obowiązków odbywa się poprzez:
 - i) przestrzeganie wewnętrznych i zewnętrznych regulacji obowiązujących w Banku,
 - ii) przestrzeganie zasad dobrej praktyki bankowej,
 - iii) zachowanie staranności i rzetelności w trakcie wykonywania codziennych czynności,
 - iv) właściwą reakcją na zauważone negatywne zjawiska związane z ryzykiem operacyjnym poprzez:
 - ◆ przekazywanie informacji na temat zauważonych zjawisk (zdarzeń) przełożonym,
 - ◆ podejmowanie innych dostępnych dla danego pracownika i zgodnych z posiadanymi kompetencjami działań, pozwalających na zmniejszenie możliwości wystąpienia lub skutków ryzyka.
- 3) Osoby na stanowiskach kierowniczych:
- a) wprowadzanie zdarzeń ryzyka operacyjnego zgłoszonych przez podwładnych, do rejestru zdarzeń ryzyka operacyjnego w systemie OperNet,
 - b) dokonywanie szacowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego związanych z wystąpieniem zdarzeń operacyjnych,
 - c) sprawowanie kontroli wewnętrznej funkcjonalnej nad pracą nadzorowanych obszarów, komórek lub pracowników Banku,
 - d) identyfikacja, zapobieganie powstawaniu lub skutkom wystąpienia ryzyka operacyjnego towarzyszącego wykonywaniu codziennych czynności podległych komórek lub jednostek organizacyjnych,
 - e) uruchamianie działań awaryjnych, zgodnie z procedurami obowiązującymi w Banku,
 - f) zapewnienie przestrzegania dyscypliny, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa przeciwpożarowego,
 - g) właściciele procesów krytycznych opracowują plany awaryjne i ciągłości działania dla poszczególnych procesów.
- 4) Członek Zarządu odpowiedzialny za nadzór ryzyka operacyjnego:
- a) Wdrożenie przyjętych metod identyfikacji i oceny zagrożeń związanych z ryzykiem operacyjnym dla wszystkich obszarów działalności Banku oraz wszelkich nowych produktów, procesów, systemów i nadzór nad ich stosowaniem.

- b) Nadzór nad opracowaniem, a także wdrożeniem metod redukcji ryzyka operacyjnego lub przyjętych działań zabezpieczających.
 - c) Nadzór nad terminowością i prawidłowością raportowania przez komórkę właściwą ds. ryzyka operacyjnego informacji w zakresie ryzyka operacyjnego.
 - d) Dbłość o zachowanie adekwatności Instrukcji względem skali i rodzaju działalności Banku, a także zachowanie zgodności ich treści z innymi regulacjami obowiązującymi w Banku oraz regulacjami zewnętrznymi organów nadzoru finansowego.
- 5) Komórka właściwa ds. kontroli wewnętrznej – dostarcza niezależnej, obiektywnej oceny adekwatności i skuteczności funkcjonującego systemu zarządzania oraz jakości procesów bankowych poprzez regularny przegląd całościowy systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym.
- 6) Inspektor Ochrony Danych:
- a) uczestniczenie w identyfikacji i ocenie ryzyka operacyjnego związanego ze środowiskiem teleinformatycznym,
 - b) nadzorowanie bezpieczeństwa informacji oraz zgodność przetwarzania danych osobowych z przepisami o ich ochronie poprzez dokonywanie kontroli wewnętrznej bieżącej oraz przeprowadzanie sprawdzeń,
 - c) prowadzenie rejestru osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych,
 - d) prowadzenie rejestru czynności przetwarzania danych osobowych, o którym mowa w art. 30 ust. 1 RODO,
 - e) nadzorowanie prowadzenia rejestru incydentów bezpieczeństwa/incydentów PSD2/naruszeń ochrony danych osobowych, zgodnie z właściwą instrukcją dot. postępowania w sytuacji naruszenia ochrony danych zawartej we właściwej polityce dot. bezpieczeństwa informacji,
 - f) informowanie Zarządu o wykrytych nieprawidłowościach w procesach ochrony danych oraz opracowanie zaleceń naprawczych.
- 7) Samodzielne stanowisko ds. ryzyka braku zgodności – przeprowadza ocenę zgodności procedur dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym między innymi w obszarze conduct risk i konfliktu interesów.
- 8) Komórka właściwa ds. organizacyjno-prawnych:
- a) współtworzenie struktury organizacyjnej we współpracy z Zarządem i Kierownictwem,
 - b) realizacja polityki Banku w zakresie kadr i doskonalenia zawodowego pracowników,
 - c) obsługa procesu rekrutacji pracowników,
 - d) współtworzenie systemu wynagradzania pracowników,
 - e) obsługa organów kierowniczych i organów statutowych Banku.
- 9) Komórka właściwa ds. administracji i bezpieczeństwa:
- a) nadzór nad bezpieczeństwem infrastruktury Banku oraz organizacja i kontrola ochrony mienia bankowego, transportu wartości oraz zabezpieczeń obiektów bankowych, w tym w szczególności placówek,
 - b) wykonywanie obowiązków Banku z zakresu przepisów BHP i Ochrony Przeciwpożarowej,
 - c) zapobieganie powstawaniu awarii w celu utrzymania ciągłości pracy Banku.
- 10) Komórka właściwa ds. informatyki: Zadania komórki właściwej ds. informatyki w obszarze ryzyka operacyjnego dotyczą w głównej mierze ryzyka ICT. Ekspozycja Banku na to ryzyko wynika w szczególności z:
- a) ryzyka związanego z zarządzaniem obszarami IT i bezpieczeństwa IT oraz planowaniem strategicznym,
 - b) ryzyka związanego z dostępnością i ciągłością IT,
 - c) ryzyka związanego z integralnością danych IT,

- d) ryzyka związanego ze zmianą IT,
- e) ryzyka związanego z outsourcingiem IT.

Do najważniejszych zadań komórki właściwej ds. informatyki w obszarze ryzyka operacyjnego (w szczególności ryzyka IT) należy nadzór nad całokształtem zadań realizowanych przez systemy informatyczne użytkowane w Banku, w tym administrowanie, ochrona i przetwarzanie danych, zgodnie z obowiązującą polityką właściwą do spraw bezpieczeństwa informacji, a w szczególności:

- a) nadzór i administrowanie systemami informatycznymi oraz bazami danych,
- b) utrzymywanie w należytej sprawności działania infrastruktury informatycznej i teletransmisyjnej,
- c) kontrola legalności użytkowanego w Banku oprogramowania,
- d) organizacja oraz kontrola przestrzegania zasad i procedur bezpieczeństwa systemów informatycznych, ochrony danych osobowych oraz przetwarzania informacji wrażliwych,
- e) koordynacja serwisu sprzętu oraz współpraca z dostawcami rozwiązań informatycznych w zakresie leżącym w kompetencjach komórki ds. informatycznych w Banku.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację, pomiar i ocenę, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz redukcję tego ryzyka i jest realizowany w sposób ciągły. Ryzyko operacyjne w Banku jest identyfikowane z uwzględnieniem czynników wewnętrznych i zewnętrznych w oparciu o:

- 1) rejestry zdarzeń,
- 2) okresowe przeglądy ryzyka operacyjnego,
- 3) jednorazowe przeglądy ryzyka dotyczące nowych produktów, procesów i systemów.

Ocenę ryzyka prowadzi się z uwzględnieniem zagrożeń odnoszących się do poszczególnych kategorii i rodzajów zagrożeń, spodziewanego prawdopodobieństwa ich wystąpienia i wpływu (istotności) na działalność (wynik finansowy Banku). Do oceny ryzyka Bank wykorzystuje mierniki ilościowe i jakościowe oraz analizy zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Ocenę ryzyka procesów realizowanych w Banku dokonuje się z wykorzystaniem kart samooceny oraz arkuszy oceny ryzyka procesów. Bank monitoruje ryzyko w przebiegu wszystkich kluczowych procesów. Monitorowanie ryzyka operacyjnego w Banku dokonuje się poprzez analizę:

- 1) zdarzeń generujących ryzyko operacyjne,
- 2) kształtowania się wskaźników KRI,
- 3) wykorzystania limitów strat,
- 4) wyników samooceny ryzyka.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informacje kwartalne oraz informację roczną przedkładane Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku. Informacje te zawierają między innymi:

- 1) analizę strat poniesionych przez Bank z tytułu zrealizowanego ryzyka operacyjnego ze szczególnym uwzględnieniem strat istotnych,
- 2) analizę wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI),
- 3) analizę zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 4) wyniki oceny ryzyka procesów,
- 5) informację o naruszeniach bezpieczeństwa systemów informatycznych,
- 6) proponowane działania zabezpieczające i redukujące poziom ryzyka.

Do głównych metod ograniczania ryzyka operacyjnego (oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka) stosowanych przez Bank należą:

- 1) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego,
- 2) zabezpieczenia fizyczne,
- 3) zabezpieczenia finansowe (ubezpieczenia),

- 4) przenoszenie odpowiedzialności poprzez zlecenie pewnych czynności wyspecjalizowanym podmiotom zewnętrznym (outsourcing).

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest przez Bank definiowane jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Adekwatny poziom płynności, uwzględniający specyfikę prowadzonej działalności, oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do środków finansowych, zapewniających pokrycie aktualnego lub potencjalnego zapotrzebowania na te środki ze strony klientów Banku, zarówno deponentów, jak i kredytobiorców.

Podstawę zarządzania ryzykiem płynności stanowią wewnętrzne regulacje Banku, w szczególności Polityka zatwierdzona przez Radę Nadzorczą, opracowane z uwzględnieniem kluczowych zagadnień zawartych w przepisach prawnych oraz w rekomendacjach nadzoru bankowego.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem płynności w Banku jest zapewnienie zdolności do regulowania zobowiązań, bieżących i przyszłych oraz do zaspokojenia potencjalnych potrzeb, jakie mogą pojawić się w wyniku zmian otoczenia rynkowego lub w wyniku zmian zachowań Klientów.

Szczegółowe cele zarządzania ryzykiem płynności zostały zdefiniowane następująco:

- 1) utrzymywanie wskaźników płynnościowych na poziomie wymaganym przez regulacje nadzorcze,
- 2) utrzymywanie, odnoszących się do ryzyka płynności, limitów wewnętrznych w Systemie Ochrony, w tym limitu wskaźnika LCR,
- 3) utrzymanie wysokiej stabilności zobowiązań depozytowych,
- 4) minimalizowanie kosztu płynności,
- 5) utrzymanie alokacji kapitału na ryzyko płynności na poziomie przyjętym w Polityce kapitałowej Banku.

W działalności Banku zidentyfikowano następujące główne źródła płynności:

1. stabilność bazy depozytowej – ryzyko zmniejszenia środków na rachunkach klientów,
2. koncentracja depozytów – ryzyko zwiększonych odpływów depozytów w wyniku decyzji jednego klienta lub grupy powiązanych klientów,
3. jakość portfela kredytowego i obligacyjnego – ryzyko terminowości spłat,
4. płynność rynków finansowych – ryzyko braku możliwości sprzedaży obligacji i ryzyko zmniejszenia wartości aktywów płynnych w wyniku spadku ich wyceny,
5. płynność śróddzienna – ryzyko związane z wielkością zleceń płatniczych, utrzymywanie odpowiedniej ilości środków na rachunku nostro w banku zrzeszającym, dostępność limitu debetowego, ciągłość działania systemów informatycznych (rozliczeniowych),
6. utrzymywanie odpowiedniego zapasu kasowego – ryzyko związane z czasem zaopatrzenia centrali i filii w gotówkę,
7. płynność banku zrzeszającego – terminowy zwrot lokat i wykup obligacji, utrzymywanie rezerwy obowiązkowej, wykonywanie rozliczeń międzybankowych, dostępność debetu w rachunku bieżącym i lokat płynnościowych,
8. wielkość zobowiązań pozabilansowych – ryzyko dużych wypłat kredytów w ramach przyznanych klientom limitów kredytowych,
9. efektywność zarządzania płynnością we wszystkich horyzontach czasowych – ryzyko powstania niewłaściwej struktury terminowej bilansu,

10. sytuacja sektora finansowego, zwłaszcza banków spółdzielczych i SKOK-ów – ryzyko reputacji, odpływ depozytów.

Wszystkie ryzyka oddziałujące na płynność są monitorowane, limitowane, uwzględnione w testach warunków skrajnych, uwzględnione w procedurach i w podziale zadań pomiędzy właściwe komórki organizacyjne Banku.

Podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem płynności uwzględnia w szczególności wymóg rozdzielenia funkcji podejmowania ryzyka i funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka. W procesie zarządzania ryzykiem płynności poszczególne organy i komórki organizacyjne Banku posiadają następujące zakresy obowiązków:

Zadania i obowiązki poszczególnych komitetów, jednostek, komórek, stanowisk:

1) Komórka właściwa ds. ryzyka i sprawozdawczości:

- projektuje Strategię i Politykę zarządzania ryzykiem płynności,
- projektuje procedury w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, w tym zasady pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka płynności,
- projektuje limity ograniczające ekspozycję na ryzyko płynności,
- projektuje plan awaryjny płynności,
- projektuje długoterminowy plan pozyskania środków obcych uznanych za stabilne źródło finansowania,
- projektuje założenia testów warunków skrajnych ryzyka płynności,
- wykonuje obowiązki w zakresie pomiaru i kontroli ryzyka płynności,
- wylicza nadzorcze miary płynności zgodnie z Uchwałą 386/2008 KNF,
- monitoruje wykorzystanie i przestrzeganie limitów ograniczających ryzyko płynności,
- przeprowadza testy warunków skrajnych ryzyka płynności,
- monitoruje oznaki zagrożenia płynności i w przypadku stwierdzenia tych oznak podejmuje działania przewidziane w planie awaryjnym płynności,
- sporządza cykliczne raporty dotyczące ekspozycji Banku na ryzyko płynności,
- formułuje wnioski i rekomendacje dotyczące zarządzania ryzykiem płynności,
- wykonuje przeglądy regulacji w zakresie ryzyka płynności,
- wylicza normę LCR i wskaźnik NSFR,
- wykonuje obowiązki sprawozdawcze w zakresie płynności.

2) Główny Księgowy:

- zarządza płynnością śróddzienną i krótkoterminową, w tym:
- odpowiada za odpowiedni poziom środków na rachunku w banku zrzeczającym,
- odpowiada za zakładanie krótkoterminowych lokat w banku zrzeczającym,
- gospodaruje środkami na rachunku rezerwy obowiązkowej i odpowiada za utrzymanie wymaganego poziomu rezerwy obowiązkowej,
- reguluje saldo depozytu obowiązkowego w banku zrzeczającym,
- monitoruje przepływy pieniężne związane z zakładaniem i likwidacją lokat w banku zrzeczającym oraz kupnem i sprzedażą dłużnych instrumentów finansowych.

3) Główny Ekonomista:

- reguluje płynność krótko i średniookresową, w tym:
- wnioskuje o zakładanie lokat w banku zrzeczającym,
- lokuje środki w ramach ustalonych limitów inwestycyjnych,

- opracowuje politykę inwestycyjną w zakresie instrumentów rynku pieniężnego i finansowego,
 - planuje inwestycje długoterminowe,
 - tworzy strategię działania w przypadku zagrożenia utraty płynności.
- 4) Komórka właściwa ds. księgowości:
- prowadzi obsługę rachunku bieżącego, rachunku rezerwy obowiązkowej oraz rachunków depozytowych papierów wartościowych,
 - zakłada lokaty w banku zrzeszającym,
 - realizuje zlecenia zakupu/sprzedaży dłużnych instrumentów finansowych,
 - prowadzi ewidencję transakcji lokacyjnych i inwestycyjnych,
 - aktualizuje wartość dłużnych instrumentów finansowych na podstawie wyceny rynkowej,
 - sprawdza poprawność operacji księgowych związanych z lokowaniem środków.
- 5) Komórki właściwe ds. sprzedaży:
- odpowiadają za odpowiedni poziom gotówki w placówkach,
 - projektują/aktualizują/realizują politykę kredytową i depozytową,
 - opracowują/modyfikują ofertę w zakresie produktów kredytowych i depozytowych,
 - realizują cele i zadania wynikające ze Strategii Banku i planu finansowego w zakresie kredytów i depozytów.
- 6) Komórka właściwa ds. kontroli wewnętrznej:
- opiniuje procedury zarządzania ryzykiem płynności,
 - sprawdza skuteczność zarządzania ryzykiem płynności,
 - przeprowadza czynności kontrolne w komórkach organizacyjnych Banku, w celu dokonania oceny zgodności ich działania z obowiązującymi regulacjami płynnościowymi,
 - dokonuje niezależnej weryfikacji metodyki pomiaru ryzyka płynności,
 - ocenia zgodność procesu zarządzania ryzykiem płynności z przepisami wewnętrznymi i zewnętrznymi.
- 7) Komórka właściwa ds. ryzyka braku zgodności:
- zapewnia zgodność obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych dotyczących ryzyka płynności z obowiązującymi przepisami prawa we współpracy z komórką Banku ds. organizacyjno-prawnych oraz przygotowywanie informacji dla poszczególnych komórek organizacyjnych Banku.

Wszystkie komórki organizacyjne Banku odpowiadają za ryzyko w zakresie wynikającym z ich zadań i kompetencji oraz wykonują kontrole funkcjonalne zgodnie z wewnętrznymi regulacjami w tym zakresie. W związku z uczestnictwem w Systemie Ochrony, Bank podlega również czynnościom audytu wewnętrznego prowadzonego przez Spółdzielnię, za pośrednictwem komórki audytu wewnętrznego Systemu Ochrony.

Ekspozycja na ryzyko płynności jest ograniczana przez system limitów wewnętrznych i zewnętrznych, uwzględniających całościowe narażenie Banku na ryzyko. Limity zewnętrzne stanowią miary płynności, wprowadzone w Rozporządzeniu CRR oraz limity odnoszące się do płynności ustalone w Systemie Ochrony. Natomiast system limitów wewnętrznych w zakresie ryzyka płynności obejmuje:

1. limity określające apetyt i tolerancję ryzyka płynności, odnoszące się do:
 - 1) wskaźnika pokrycia wypływów netto (LCR),
 - 2) wskaźnika stabilnego finansowania netto (NSFR),

3) kapitału wewnętrznego alokowanego na pokrycie ryzyka płynności.

2. limity określające profil ryzyka płynności, których wysokość ustala Zarząd Banku.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, tj. poprzez:

- codzienną analizę wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku w banku zreszającym, w celu efektywnego wykorzystania dostępnych środków,
- zarządzanie środkami na rachunku rezerwy obowiązkowej i utrzymywanie rezerwy na wymaganym poziomie,
- przestrzeganie limitów gotówki w kasach Banku,
- wyliczanie miar płynności w każdym dniu roboczym,
- wyliczanie spełniania wymogu pokrycia płynności, o którym mowa w art. 412 CRR,
- analizę urealnionej luki płynności,
- monitorowanie wykorzystania limitów płynności,
- monitorowanie zrywalności i odnawialności depozytów terminowych,
- analizę stabilności bazy depozytowej,
- limitowanie i monitorowanie koncentracji bazy depozytowej,
- wykonywanie symulacji scenariuszy awaryjnych związanych z ryzykiem płynności,
- przeprowadzanie stres testów ryzyka płynności,
- analizę płynności długoterminowej,
- kalkulację kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka płynności.

Bank posiada procedury wewnętrzne na wypadek wystąpienia zagrożenia płynności, obejmujące m.in.: monitoring kształtowania się czynników uznanych za oznaki zagrożenia płynności, scenariuszowe analizy zdolności do zaspokojenia zapotrzebowania na środki płynne w przypadku kryzysu płynności w Banku, jak również w sektorze bankowym, kalkulacje wskaźników pomocniczych płynności, pozwalające na ocenę istotnych z punktu widzenia płynności relacji pomiędzy poszczególnymi pozycjami bilansowymi.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania płynnością zapewnia codzienny monitoring ekspozycji na ryzyko płynności. Dienne raporty obrazujące bieżącą sytuację płynnościową Banku przekazywane są Prezesowi Zarządu i merytorycznym komórkom Banku. Nie rzadziej niż raz w miesiącu, informacje, raporty i wnioski dotyczące ryzyka płynności, są przedmiotem obrad Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Ryzykami. Nie rzadziej niż raz do roku sporządzana jest analiza długoterminowej płynności Banku. Raporty dotyczące płynności są cyklicznie prezentowane Radzie Nadzorczej Banku.

Zakres testowania płynności Banku w warunkach skrajnych jest zgodny z wymaganiami nadzorczymi. Wykonywane testy obejmują:

- 1) analizy scenariuszowe wpływu i wpływu środków w sytuacji awaryjnej, obejmujące scenariusze wewnętrzne, systemowe i mieszane,
- 2) test urealnionej luki płynności,
- 3) testy płynności śróddziennej,
- 4) test odwrócony wskaźnika LCR.

Funkcjonujący w Banku system zarządzania płynnością zapewnia codzienny monitoring ekspozycji na ryzyko płynności. Dienne raporty obrazujące sytuację płynnościową Banku przekazywane są Prezesowi Zarządu i merytorycznym komórkom Banku. Nie rzadziej niż raz w miesiącu, informacje, raporty i wnioski dotyczące ryzyka płynności, są przedmiotem obrad Zarządu oraz Komitetu Zarządzania Ryzykami. Nie rzadziej niż raz do roku sporządzana jest analiza długoterminowej płynności Banku. Raporty dotyczące płynności są cyklicznie prezentowane Radzie Nadzorczej Banku.

W ramach obowiązującego w Banku systemu informacji kierownictwa sporządzane są następujące raporty w zakresie ryzyka płynności:

1. dzienna informacja o poziomie wskaźnika LCR,
2. dzienna informacja o poziomie wskaźnika NSFR,
3. dzienna informacja o wielkości i strukturze aktywów płynnych,
4. dzienna informacja o zapadalności i wymagalności podstawowych pozycji bilansu,
5. dzienna informacja o stanie depozytów,
6. miesięczna analiza sytuacji płynnościowej Banku,
7. pogłębiona analiza płynności długoterminowej,
8. testy warunków skrajnych wykonywane w okresach rocznych,
9. roczna ocena polityki w zakresie płynności pod względem jej stosowania.

Istotnym elementem wpływającym na Politykę zarządzania ryzykiem płynności w Banku jest funkcjonowanie w strukturze zrzeszenia banków spółdzielczych oraz uczestnictwo w Systemie Ochrony, do którego Bank przystąpił w 2015 r.

Polityka Banku BPS S.A. (banku zrzeszającego) w zakresie wspomagania płynności zrzeszonych banków obejmuje:

1. utrzymywanie rezerwy obowiązkowej za banki spółdzielcze,
2. finansowanie banków spółdzielczych w ciągu dnia operacyjnego poprzez debet w rachunku rozliczeniowym,
3. przyjmowanie depozytów od banków spółdzielczych na zasadach rynku międzybankowego,
4. sprzedaż bankom spółdzielczym bonów pieniężnych i skarbowych papierów wartościowych zakupionych na rynku międzybankowym,
5. dokonywanie zasileń i przyjmowanie odprowadzeń gotówki od banków spółdzielczych,
6. udzielanie bankom spółdzielczym lokat, poręczeń, gwarancji bankowych,
7. przyjmowanie depozytów obowiązkowych banków spółdzielczych,
8. udzielanie kredytu płynnościowego, w przypadku gdy bank spółdzielczy nie ma środków na odprowadzenie depozytu obowiązkowego,
9. zarządzanie środkami zgromadzonymi na rachunkach depozytów obowiązkowych,
10. uruchamianie środków pomocowych zgromadzonych na rachunkach depozytów obowiązkowych i na funduszu zabezpieczającym Systemu Ochrony,
11. wyliczanie wskaźnika płynności krótkoterminowej LCR dla Systemu Ochrony,
12. opracowanie regulacji wzorcowych i narzędzi analitycznych na potrzeby zarządzania ryzykiem płynności.

System Ochrony Zrzeszenia BPS jest strukturą, działającą w formie spółdzielni, której celem jest zapewnienie płynności i wypłacalności uczestników systemu. System Ochrony realizuje swoje zadania poprzez:

1. monitorowanie ryzyka uczestników systemu,
2. koordynowanie działań uczestników systemu w zakresie ryzyka,
3. podejmowanie działań naprawczych w stosunku do uczestników systemu,
4. zarządzanie funduszami gwarantującymi płynność i wypłacalność systemu,
5. uruchamianie środków pomocowych w przypadku zagrożenia utraty płynności przez uczestnika systemu,
6. wykonywanie audytu zarządzania ryzykiem uczestników systemu.

Głównym instrumentem oddziaływania na płynność uczestników Systemu Ochrony są środki gromadzone na rachunku depozytu obowiązkowego, które Bank BPS jest zobowiązany lokować w dłużne papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski oraz

instrumenty przyjmowane przez NBP jako zabezpieczenie kredytu lombardowego, co jest gwarancją szybkiego uruchomienia mechanizmów pomocowych Systemu Ochrony. W przypadkach określonych w Umowie Systemu Ochrony uczestnik może otrzymać pomoc finansową z Funduszu Zabezpieczającego Systemu Ochrony.

Roczny przegląd procesu adekwatności zasobów płynności (ILAAP)

Bank dokonuje przeglądu procesu oceny adekwatności zasobów płynności (ILAAP) zgodnie z wymogami nadzorczymi. Celem przeglądu jest kompleksowa ocena, czy funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem płynności oraz posiadane zasoby płynności zapewniają bezpieczne funkcjonowanie Banku w sytuacji normalnej oraz w warunkach kryzysowych. Na potrzeby ILAAP dokonywana jest ocena adekwatności:

1. poziomu płynności;
2. ustalonego apetytu i tolerancji ryzyka płynności;
3. mechanizmów identyfikacji źródeł ryzyka płynności;
4. narzędzi pomiaru i monitorowania ryzyka płynności;
5. metod ustalania wymagalności i zapadalności aktywów i pasywów;
6. wielkości nadwyżki płynności;
7. zasad zarządzania płynnością śróddzienną;
8. narzędzi i systemów informatycznych stosowanych w zarządzaniu płynnością;
9. planów awaryjnych utrzymania płynności i testów warunków skrajnych płynności;
10. planu finansowania działalności Banku.

ILAAP jest wykonywany co najmniej raz do roku przez komórkę właściwą ds. ryzyka i sprawozdawczości we współpracy z komórkami zaangażowanymi w procesie zarządzania płynnością, w tym zwłaszcza Głównym Księgowym i Głównym Ekonomistą. Wyniki ILAAP są przedstawiane Zarządowi i Radzie Nadzorczej.

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko poniesienia przez Bank strat wynikających ze zmiany cen rynkowych, w szczególności stóp procentowych i kursów wymiany walut. Ze względu na brak portfela handlowego Bank identyfikuje ryzyko rynkowe wyłącznie w portfelu bankowym.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczanie negatywnego wpływu zmian parametrów rynkowych na wynik finansowy Banku i kapitał oraz utrzymanie konkurencyjności oferty Banku dla klientów. Szczegółowe cele zarządzania ryzykiem rynkowym są następujące:

- 1) realizacja Strategii Banku zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku,
- 2) utrzymanie zmienności wyniku finansowego na poziomie umożliwiającym realizację planu finansowego,
- 3) utrzymanie stabilnego poziomu funduszy własnych,
- 4) utrzymanie bezpiecznego poziomu płynności,
- 5) umacnianie pozycji Banku na lokalnym rynku poprzez odpowiednią politykę cenową i produktową,
- 6) utrzymanie alokacji kapitału na ryzyko rynkowe na poziomie przyjętym w Polityce kapitałowej Banku.

Cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem rynkowym są realizowane przez:

- 1) monitoring otoczenia rynkowego i ocenę jego wpływu na poziom ryzyka rynkowego w Banku,
- 2) szybką i adekwatną reakcją na zmiany w otoczeniu Banku, zwłaszcza zmiany stóp procentowych,
- 3) dążenie do ograniczania luk aktywów / pasywów w poszczególnych przedziałach przeszacowania stóp procentowych,
- 4) limitowanie udziału produktów indeksowanych do stawek rynku międzybankowego oraz produktów ze stałym oprocentowaniem,
- 5) utrzymywanie ekspozycji na ryzyko rynkowe w ramach przyjętych limitów stopy procentowej i walut,
- 6) analizę wpływu nowych produktów na poziom ryzyka rynkowego,
- 7) uwzględnianie ryzyka rynkowego przy konstruowaniu planów finansowych,
- 8) korzystanie ze wsparcia banku zrzeszającego w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym.

Operacyjne zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się na podstawie instrukcji i regulaminów wprowadzanych przez Zarząd Banku, ustalających zasady:

- 1) akceptacji ryzyka i zawierania transakcji,
- 2) identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka,
- 3) raportowania ryzyka, przestrzegania limitów, wykonywania testów warunków skrajnych,
- 4) stosowania narzędzi i technik pomiaru ryzyka,
- 5) ustalania limitów ryzyka,
- 6) wprowadzania nowych produktów,
- 7) wykonywania kontroli wewnętrznej,
- 8) wykonywania przeglądów i weryfikacji procedur.

Podział zadań w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym uwzględnia w szczególności wymóg rozdzielenia funkcji podejmowania ryzyka i funkcji niezależnej oceny i kontroli ryzyka.

Zadania i obowiązki poszczególnych komitetów, jednostek, komórek, stanowisk:

- 1) Główny Księgowy:
 - odpowiada za odpowiedni stan gotówki w walutach,
 - monitoruje stan środków na rachunkach walutowych w banku zrzeszającym,
 - odpowiada za zakładanie krótkoterminowych lokat w walutach w banku zrzeszającym,
 - zapewnia rozliczanie zleceń klientów w walutach,
 - przestrzega limitów pozycji w walutach.
- 2) Główny Ekonomista:
 - projektuje Politykę inwestycyjną Banku,
 - inwestuje w obligacje w ramach ustalonych limitów zaangażowania,
 - monitoruje sytuację na rynku pieniężnym i finansowym,
 - monitoruje sytuację na rynku walutowym,
 - prognozuje poziom stóp procentowych.
- 3) Komórka właściwa ds. ryzyka i sprawozdawczości:
 - projektuje Politykę zarządzania ryzykiem rynkowym,
 - projektuje zasady pomiaru, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka rynkowego,
 - projektuje limity ograniczające ekspozycję na ryzyko rynkowe,
 - wykonuje obowiązki w zakresie pomiaru i kontroli ryzyka rynkowego,
 - monitoruje wykorzystanie limitów ograniczających ryzyko rynkowe,
 - wykonuje testy warunków skrajnych ryzyka rynkowego,

- wykonuje symulacje zmian stóp procentowych i kursów walutowych oraz wpływ tych zmian na wynik finansowy i kapitał Banku,
 - raportuje kierownictwu Banku o poziomie ryzyka rynkowego,
 - wykonuje przeglądy regulacji w zakresie ryzyka rynkowego,
 - sporządza obowiązkowe sprawozdania w zakresie pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz pozycji walutowej Banku.
- 4) Komórki właściwe ds. sprzedaży:
- opracowują ofertę depozytowo-kredytową Banku,
 - realizują cele i zadania wynikające z Polityki sprzedażowej oraz z założeń planu finansowego Banku,
 - opracowują, modyfikują i monitorują funkcjonowanie produktów bankowych pod kątem rentowności i ryzyka rynkowego,
 - wnoszą o ustalenie lub zmianę oprocentowania produktów depozytowych i kredytowych.
- 5) Komórka właściwa ds. kontroli wewnętrznej:
- kontroluje działania komórek organizacyjnych Banku pod kątem zgodności z wewnętrznymi regulacjami,
 - przeprowadza kontrole metodyki i procesu zarządzania ryzykiem rynkowym,
 - ocenia zgodność procesu zarządzania ryzykiem rynkowym z przepisami zewnętrznymi i wewnętrznymi.
- 6) Wszystkie komórki organizacyjne Banku zarządzają ryzykiem w zakresie wynikającym z ich zadań i kompetencji oraz wykonują kontrole funkcjonalne zgodnie z wewnętrznymi regulacjami.

Ekspozycja Banku na ryzyko rynkowe jest monitorowana:

- codziennie – w zakresie pozycji walutowej i przestrzegania limitu pozycji netto w walucie,
- miesięcznie – w zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka portfela dłużnych instrumentów finansowych,
- kwartalnie – w zakresie ryzyka walutowego.

Odbiorcami raportów sporządzanych w cyklach miesięcznych i kwartalnych są Zarząd i Rada Nadzorcza Banku oraz pozostałe komórki Banku uczestniczące w zarządzaniu ryzykiem rynkowym.

Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej to obecne lub przyszłe ryzyko spadku zarówno wartości dochodów, jak i wartości ekonomicznej, wynikające z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które wpływają na instrumenty wrażliwe na zmiany stóp procentowych, w związku z:

- 1) ryzykiem niedopasowania – wynikającym ze struktury terminowej instrumentów wrażliwych na stopę procentową, którego źródłem są różnice w czasie zmian oprocentowania, obejmujące zmiany w strukturze terminowej stóp procentowych występujące w sposób spójny na krzywej rentowności (ryzyko równoległe) lub zróżnicowane w poszczególnych okresach (ryzyko nierównoległe),
- 2) ryzykiem bazowym – wynikającym ze zmiany relacji pomiędzy oprocentowaniem instrumentów wrażliwych na stopy procentowe, które mają podobne okresy przeszacowania, ale są wyceniane przy użyciu różnych indeksów stóp procentowych, związane z niedoskonałą korelacją podczas korekty stóp różnych instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych o podobnych cechach w zakresie zmian oprocentowania,

- 3) ryzykiem opcji – wynikającym z opcji (wbudowanych i jawnych), dzięki którym instytucja lub jej klient może zmienić wartość i harmonogram przepływów pieniężnych, tj.:
- wynikających z instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w przypadku gdy posiadacz prawie na pewno skorzysta z opcji, ponieważ jest to w jego interesie finansowym,
 - wynikających z domyślnej elastyczności instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych lub z charakterystyki tych instrumentów, takiej że zmiany stóp procentowych mogą wpłynąć na zmianę zachowania klienta (wbudowane ryzyko behawioralne związane z opcjami).

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku jest ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych rynkowych na wyniki finansowe Banku i kapitału do akceptowanego poziomu oraz utrzymanie konkurencyjności oferty Banku dla klientów.

Pomiar ryzyka stopy procentowej odbywa się zgodnie z wytycznymi EBA w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego oraz spójnymi z nimi zasadami zarządzania tym ryzykiem w Systemie Ochrony BPS.

Pomiar ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest wykonywany metodą luki, w oparciu o zestawienia oprocentowanych pozycji bilansowych i pozabilansowych według terminów ich przeszacowania / płatności oraz w podziale na poszczególne stawki bazowe.

Pomiar ryzyka obejmuje symulacje wpływu zmian poziomu stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku, w tym testy warunków skrajnych poszczególnych kategorii ryzyka stopy procentowej oraz wyliczenie wpływu zmian stopy procentowej na wartość ekonomiczną kapitału, według scenariuszy zdefiniowanych w Wytycznych EBA.

Ekspozycja Banku na ryzyko stopy procentowej jest ograniczana przez system limitów, w tym limity EVE, limity strat z tytułu poszczególnych ryzyk stopy procentowej, limity pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz limity ograniczające ryzyko portfela obligacji. Pomiar ekspozycji na ryzyko stopy procentowej, w tym wykorzystanie limitów ograniczających ryzyko jest wykonywany co miesiąc.

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe to ryzyko poniesienia straty w wyniku zmiany kursów walutowych. Ryzyko walutowe wynika z utrzymywania przez Bank otwartych pozycji w walutach obcych i powstaje w związku z prowadzeniem przez Bank działalności polegającej na zaciąganiu zobowiązań w walutach obcych, kupnie i sprzedaży walut oraz lokowaniu środków na rachunkach walutowych w banku zrzeszającym.

Bank podejmuje ryzyko walutowe w celu zwiększenia atrakcyjności oferty depozytowo-rozliczeniowej oraz zwiększenia przychodów prowizyjnych, przy jednoczesnym utrzymaniu ekspozycji na ryzyko walutowe na poziomie zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą.

Podstawowymi narzędziami ograniczania ryzyka kursowego, rozumianego jako ryzyko poniesienia straty z tytułu posiadania otwartej i niezabezpieczonej pozycji walutowej, na skutek niekorzystnego ruchu kursów walutowych, są:

- 1) równoważenie należności i zobowiązań w walutach obcych;
- 2) zakup/ sprzedaż walut obcych dokonywana w oparciu o zapotrzebowanie na walutę, z uwzględnieniem prognozowanych wpływów na rachunki walutowe i poleceń wypłaty za granicę przyjętych do realizacji w danym dniu;
- 3) obowiązujące dla poszczególnych walut obcych limity otwartej pozycji netto.

Ekspozycja Banku na ryzyko walutowe jest ograniczana przez limity, w tym limit pozycji netto w każdej walucie i limit całkowitej pozycji walutowej netto. Monitoring pozycji walutowej jest

wykonywany codziennie, natomiast pomiar ekspozycji na ryzyko walutowe z zastosowaniem metody VaR, wykonuje się w okresach kwartalnych.

Ryzyko wyceny instrumentów finansowych

Instrumenty finansowe znajdujące się w bilansie Banku są zakwalifikowane do portfela dostępnego do sprzedaży oraz portfela utrzymywanego do terminu. Wycena instrumentów z portfela dostępnego do sprzedaży odbywa się według wartości godziwej a wynik wyceny przenoszony jest na kapitał Banku, natomiast wycena instrumentów z portfela utrzymywanego do terminu skutkuje ujęciem w rachunku zysków i strat rozliczanych w czasie w okresie do terminu wymagalności, wzajemnie kompensujących się kwot kosztów i przychodów odpowiadających sumarycznie kwocie kapitału z aktualizacji wyceny. Ryzyko związane z rynkową wyceną instrumentów finansowych jest kontrolowane w następujący sposób:

- 1) limitowanie ryzyka, w tym:
 - a) limity łącznego zaangażowania w poszczególne rodzaje instrumentów finansowych, w podziale na:
 - dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki objęte gwarancją Skarbu Państwa, w tym:
 - zmiennokuponowe (z oprocentowaniem zmiennym),
 - stałokuponowe (z oprocentowaniem stałym);
 - dłużne papiery wartościowe emitowane lub poręczone przez jednostki samorządu terytorialnego;
 - dłużne papiery wartościowe emitowane przez bank zrzeszający lub bank spółdzielczy należący do SOZ BPS w formie długu podporządkowanego;
 - dłużne papiery wartościowe emitowane przez przedsiębiorstwa, w tym:
 - posiadające rating uznanej agencji na poziomie inwestycyjnym,
 - dłużne papiery wartościowe emitowane przez przedsiębiorstwa, które są notowane na rynku podstawowym GPW,
 - dłużne papiery wartościowe emitowane przez pozostałe przedsiębiorstwa;
 - certyfikaty inwestycyjne Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych;
 - b) limity jednostkowego zaangażowania w każdy z ww. rodzajów emitentów, z wyjątkiem Skarbu Państwa,
 - c) limit duration portfela dłużnych instrumentów finansowych,
 - d) limit BPV portfela dłużnych instrumentów finansowych,
 - e) limit dopuszczalnej straty dla portfela dostępnego do sprzedaży.
- 2) comiesięczne monitorowanie i raportowanie organom Banku o poziomie ryzyka i wykorzystaniu limitów.

Zasady dokonywania transakcji dłużnymi instrumentami finansowymi, w tym uprawnienia decyzyjne regulują wewnętrzne procedury Banku. W szczególności stosuje się procedury w zakresie:

- a) oceny zdolności kredytowej emitentów dłużnych instrumentów finansowych,
- b) podejmowania decyzji o zakupie dłużnych instrumentów finansowych,
- c) monitorowania sytuacji ekonomiczno – finansowej emitentów dłużnych instrumentów finansowych.

Zasady inwestowania i zarządzania ryzykiem dłużnych instrumentów finansowych uwzględniają wymogi odpowiednich regulacji Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Ryzyko kapitałowe

Ryzyko kapitałowe jest związane z zagrożeniem wynikającym z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez Bank

ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie Banku. Ryzyko kapitałowe może wynikać z niewystarczającej wielkości funduszy, niewystarczających zysków, koncentracji funduszu udziałowego, koncentracji dużych pakietów udziałów, nadmiernego ryzyka działalności (skali i złożoności działania).

Zadania i obowiązki poszczególnych komitetów, jednostek, komórek, stanowisk:

- 1) Komórka właściwa ds. ryzyka i sprawozdawczości – odpowiada w zakresie wyliczania funduszy własnych, wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka operacyjnego, współczynników kapitałowych wymienionych w art. 92 ust. 1 CRR oraz sprawozdawczości obowiązkowej oraz w zakresie monitorowania, analizy i raportowania poziomu adekwatności kapitałowej Banku, w tym przeprowadzania symulacji zapotrzebowania na kapitał, opracowywania i wdrażania procedur, metod i narzędzi zarządzania ryzykiem i kapitałem wewnętrznym;
- 2) Komórka właściwa ds. kontroli wewnętrznej – odpowiada w zakresie oceny skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i kapitałem w Banku, oceny i jakości szacowania kapitału wewnętrznego i zarządzania kapitałowego.

Cele polityki zarządzania kapitałem są następujące:

- 1) utrzymywanie funduszy własnych na poziomie zgodnym z przepisami prawa,
- 2) zapewnienie pokrycia funduszami własnymi wszystkich istotnych ryzyk występujących w działalności Banku,
- 3) zapewnienie realizacji misji, celów strategicznych i założeń planu finansowego,
- 4) zwiększanie realnej wartości kapitału.

W celu ograniczania ryzyka kapitałowego Bank:

- 1) opracowuje strategię kształtowania funduszy własnych,
- 2) określa preferowaną strukturę kapitału,
- 3) ustala politykę dywidendową,
- 4) ustala długoterminowe cele kapitałowe,
- 5) ustala dopuszczalny sposób alokacji kapitału,
- 6) ustala limity kapitałowe, w tym minimalny poziom współczynników kapitałowych,
- 7) przeprowadza kapitałowe testy warunków skrajnych,
- 8) opracowuje kapitałowy plan awaryjny,
- 9) cyklicznie testuje kapitałowy plan awaryjny,
- 10) monitoruje i raportuje ryzyko kapitałowe.

Raportowanie ryzyka kapitałowego obejmuje:

- 1) miesięczną analizę adekwatności kapitałowej w ramach filaru I (wymogi regulacyjne),
- 2) kwartalny raport o poziomie kapitału wewnętrznego,
- 3) kwartalną analizę wykorzystania limitów ograniczających ryzyko kapitałowe,
- 4) roczne testy warunków skrajnych adekwatności kapitałowej,
- 5) wyniki rocznego przeglądu ICAAP.

Roczny przegląd procesu szacowania kapitału wewnętrznego

Przegląd procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest wykonywany corocznie, zgodnie z Rozporządzeniem MFFiPR z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach. Przedmiotowy przegląd obejmuje co najmniej:

- 1) procedury identyfikowania, pomiaru i raportowania ryzyka w działalności Banku;

- 2) kryteria uznawania poszczególnych rodzajów ryzyka za istotne;
- 3) ustalanie kapitału wewnętrznego w zależności od poziomu ryzyka w Banku;
- 4) ustalanie celów kapitałowych w zakresie adekwatności kapitałowej;
- 5) system kontroli wewnętrznej w obszarze szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Celem ww. przeglądu jest weryfikacja stosowanych w Banku metod oceny adekwatności kapitału wewnętrznego dla zapewnienia utrzymywania kapitału w wysokości dostosowanej do profilu ryzyka Banku.

Wyniki przeglądu procesu szacowania kapitału wewnętrznego wraz z wnioskami dotyczącymi zmian w wewnętrznych regulacjach dotyczących zarządzania ryzykiem i kapitałem są prezentowane Radzie Nadzorczej.

Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe to ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Celem zarządzania ryzykiem biznesowym jest zapewnienie wyniku finansowego na poziomie pozwalającym na rozwój działalności, utrzymanie konkurencyjności oraz podwyższanie funduszy własnych. Zarządzanie ryzykiem biznesowym ma zapewnić dywersyfikację przychodów oraz ograniczać wpływ pozostałych ryzyk na przyszły wynik finansowy. Minimalny poziom wyniku finansowego powinien pozwolić na odtwarzanie spadku wartości kapitałów spowodowanego procesami inflacyjnymi.

Strategiczne zarządzanie ryzykiem biznesowym odbywa się poprzez:

- 1) opracowanie wieloletniej Strategii Banku oraz jej cykliczną weryfikację,
- 2) sporządzanie planów działania i monitorowanie ich realizacji,
- 3) opracowanie polityk w kluczowych obszarach działania Banku (kredyty, depozyty, inwestycje).

Bieżące zarządzanie ryzykiem biznesowym odbywa się poprzez:

- kształtowanie oprocentowania aktywów i pasywów,
- wprowadzanie i modyfikację produktów oferowanych klientom,
- kształtowanie wysokości prowizji i opłat bankowych,
- politykę lokacyjną i inwestycyjną,
- kształtowanie poziomu kosztów działania.

Zarządzanie ryzykiem biznesowym obejmuje także aspekty tego ryzyka wynikające ze zmienności i nieprzewidywalności otoczenia ekonomicznego (ryzyko makroekonomiczne) oraz ryzyka wynikającego z błędnych decyzji strategicznych (ryzyko strategiczne).

Raportowanie w zakresie ryzyka biznesowego obejmuje:

- cykliczny monitoring realizacji Strategii Banku,
- miesięczną analizę wykonania planu finansowego,
- miesięczną informację o sytuacji finansowej Banku,
- analizy konkurencyjności produktów na tle rynku.

Ryzyko braku zgodności

Organizacja zarządzania ryzykiem braku zgodności na poziomie strategicznym obejmuje działania Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku zmierzające do ustanowienia norm, polityk, przepisów wewnętrznych Banku, a także ustanowienie i monitorowanie skuteczności działania Komórki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności, oraz innych komórek i jednostek organizacyjnych Banku, których zadaniem jest działanie na rzecz legalności, zgodności, przejrzystości i wiarygodności.

Na proces zarządzania ryzykiem braku zgodności składają się następujące elementy:

- 1) realizacja zaleceń otrzymanych od organów nadzorczych,
- 2) identyfikacja i ocena ryzyka oraz szacowanie poziomu ryzyka,
- 3) rejestrowanie,
- 4) limitowanie,
- 5) monitorowanie,
- 6) ograniczenie,
- 7) raportowanie.

Funkcje zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku pełnią:

- 1) Bank Zrzeszający w zakresie informowania o zmianach przepisów zewnętrznych, występowania w imieniu banków spółdzielczych o interpretację przepisów do instytucji nadzorczych, opracowanie regulacji wzorcowych dedykowanych bankom spółdzielczym,
- 2) Prezes Zarządu – pełniący nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności,
- 3) Pracownik Samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności – wykonujący pomiar ryzyka braku zgodności, raportujący w zakresie ryzyka braku zgodności do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, opiniujący projekty nowych produktów oraz nowych procedur pod kątem spójności z regulacjami dotyczącymi zarządzania ryzykami oraz adekwatnością kapitałową,
- 4) Komórka właściwa ds. organizacyjno-prawnych – przesyłająca informacje o zmianach przepisów zewnętrznych do właścicieli regulacji, informująca użytkowników regulacji o zmianach, prowadząca rejestr i zbiór regulacji wewnętrznych Banku.

Poziom ryzyka braku zgodności oraz znaczące straty spowodowane incydem należącym do obszaru ryzyka braku zgodności są raportowane do Rady Nadzorczej i Zarządu Banku. Zgodnie z zasadami Systemu Informacji Kierownictwa obowiązującego w Banku, w okresach półrocznych sporządzany jest Raport z zakresu zarządzania ryzykiem braku zgodności, a w okresach rocznych Zbiórca informacja o dokonanych rocznym przeglądzie regulacji Banku. Pomiar i monitoring ryzyka braku zgodności prowadzony jest za pomocą Kluczowych Wskaźników Ryzyka.

Występowanie ryzyka braku zgodności jest ograniczane poprzez:

- 1) modyfikowanie procesów biznesowych realizowanych w Banku,
- 2) dostosowanie istniejących regulacji wewnętrznych w celu zminimalizowania ryzyka braku zgodności lub wdrożenie nowych regulacji wewnętrznych, wprowadzenie lub modyfikację istniejących mechanizmów systemowych (np. praw dostępu, blokad itp.),
- 3) monitorowanie zidentyfikowanych ryzyk o wysokim poziomie zagrożenia i zapobieganie sytuacjom stwarzającym zagrożenie (podejmowanie działań prewencyjnych),
- 4) zabezpieczenia finansowe – ubezpieczenia, rezerwy na pokrycie rezultatów niekorzystnego dla Banku rozstrzygnięcia sądowego,
- 5) działania naprawcze zmierzające do odzyskania straty lub zminimalizowania innych skutków zdarzenia operacyjnego,
- 6) rozdzielność obowiązków pomiędzy właściwymi jednostkami i komórkami organizacyjnymi,
- 7) podnoszenie świadomości pracowników poprzez udział we właściwych szkoleniach,
- 8) uzyskiwanie opinii prawnych.

Skuteczność instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko braku zgodności jest na bieżąco monitorowana.

Ryzyko modeli

Przez ryzyko modeli rozumie się zagrożenie stratą, jaką może ponieść Bank, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli

wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli. Bank obejmuje zarządzaniem ryzykiem modeli wszystkie modele wykorzystywane i planowane do wykorzystania w Banku, niezależnie od istotności modeli, źródeł ich pochodzenia i rodzaju wykorzystywanych przez nie danych.

Cele zarządzania ryzykiem modeli są następujące:

- 1) zapewnienie odpowiedniej, dostosowanej do istotności ryzyka modeli w działalności Banku, jakości zarządzania ryzykiem modeli i zwiększenie przejrzystości przebiegu całego procesu zarządzania ryzykiem modeli zarówno na potrzeby operacyjne, jak i kontrolne,
- 2) wprowadzenie mechanizmów zapewniających skuteczne działania zaradcze i naprawcze zapobiegające stosowaniu modeli niespełniających określonych standardów jakościowych lub cechujących się nadmiernym poziomem ryzyka.

Raportowanie w zakresie ryzyka modeli odbywa się w okresach półrocznych i obejmuje:

- 1) wykaz modeli używanych w Banku wraz z przypisaną im istotnością i poziomem ryzyka (w przypadku zidentyfikowania modeli istotnych) oraz zmianami wartości tych kategorii na przestrzeni czasu,
- 2) zmiany w liczbie stosowanych modeli, zakresach ich stosowania i przyczyny tych zmian,
- 3) wykaz planowanych działań z zakresu zarządzania modelami i ich ryzykiem,
- 4) inne informacje istotne z punktu widzenia możliwości efektywnego wykonywania zadań powierzonych zarządowi Banku w zakresie zarządzania ryzykiem modeli.

Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne to ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Celem zarządzania ryzykiem strategicznym jest zapewnienie stabilnego rozwoju Banku w długim okresie czasu, w tym zwiększanie bazy klientów, przychodów, wyniku finansowego i kapitałów.

Zarządzanie ryzykiem strategicznym polega na opracowywaniu wieloletniej strategii Banku i spójnego z nią długoterminowego planu finansowego oraz na monitorowaniu ich realizacji a także podejmowaniu działań zarządczych w przypadku stwierdzenia istotnych negatywnych odchyłeń w realizacji Strategii i planów.

Zadania w obszarze zarządzania ryzykiem strategicznym są realizowane przez:

- 1) Radę Nadzorczą: w zakresie przyjmowania Strategii Banku i nadzorowania jej realizacji, przyjmowania polityk działania w kluczowych obszarach działania Banku, przyjmowania cyklicznych informacji o stopniu realizacji Strategii Banku i stosowaniu polityk,
- 2) Zarząd: w zakresie opracowania Strategii Banku, długoterminowych planów działania, polityk działania w kluczowych obszarach działania Banku, realizowania Strategii i planów, oceny stosowania polityk, cyklicznego informowania Rady Nadzorczej o stopniu realizacji Strategii Banku i planów finansowych,
- 3) Komórka właściwa ds. ryzyka i sprawozdawczości: w zakresie monitorowania realizacji Strategii Banku i planów finansowych, oceny ryzyka niewykonania Strategii i planów, raportowania w tym zakresie, wyliczania kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka strategicznego,
- 4) Komitet Zarządzania Ryzykami: w zakresie opiniowania regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem oraz rekomendowania działań zarządczych w obszarze ryzyka,
- 5) wszystkie komórki Banku: realizują założenia obowiązującej Strategii Banku i planów finansowych, raportują o stopniu wykonania planów, wyjaśniają przyczyny w przypadku niepełnego wykonania planów.

Poziom istotności ryzyka strategicznego jest oceniany co kwartał przez Komitet Zarządzania Ryzykami. Z tą samą częstotliwością oceniana jest adekwatność kapitału wewnętrznego alokowanego na pokrycie tego ryzyka.

Ryzyko utraty reputacji

Ryzyko reputacji to bieżące lub przyszłe ryzyko dla wyniku finansowego, funduszy własnych lub płynności, powstałe na skutek naruszenia reputacji Banku. Celem zarządzania ryzykiem reputacji jest ochrona Banku poprzez:

- 1) przeciwdziałanie występowaniu zdarzeń generujących ryzyko reputacji,
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zdarzeń na wizerunek Banku,
- 3) ograniczanie strat finansowych wynikających z utraty reputacji.

Zarządzanie ryzykiem reputacji ma charakter przede wszystkim zapobiegawczy, polegający na wdrażaniu w Banku odpowiednich rozwiązań proceduralnych, w tym standardów postępowania wobec klientów i polityki informacyjnej a także oferty produktowej, które nie narażają Banku na utratę reputacji. Zarządzanie ryzykiem reputacji w Banku obejmuje również:

- 1) monitorowanie środków masowego przekazu,
- 2) rejestrowanie zdarzeń generujących ryzyko reputacji,
- 3) analizę zdarzeń operacyjnych pod kątem ryzyka reputacji,
- 4) dystrybucję informacji o potencjalnym ryzyku utraty reputacji wewnątrz Banku,
- 5) realizowanie działań osłonowych w sferze informacji,
- 6) zapewnianie ochrony prawnej w sytuacjach spornych,
- 7) identyfikowanie potencjalnych zagrożeń reputacyjnych,
- 8) monitorowanie wskaźników KRI obejmujących ryzyko reputacji,
- 9) wdrażanie wewnętrznych kodeksów postępowania i rozwiązywania konfliktów.

Podstawowymi narzędziami realizacji celów zarządzania ryzykiem reputacji są:

- 1) utrwalanie dobrego wizerunku Banku na zewnątrz,
- 2) uwzględnianie ryzyka reputacji przy wdrażaniu nowych produktów,
- 3) przestrzeganie zasad ładu korporacyjnego w Banku,
- 4) wymaganie od pracowników etycznego postępowania w miejscu pracy i lojalności wobec pracodawcy,
- 5) posiadanie i realizowanie polityki informacyjnej w zakresie kontaktów z klientami,
- 6) informowanie klientów o posiadanych gwarancjach wypłacalności,
- 7) szkolenie pracowników w zakresie obsługi klientów,
- 8) informowanie klientów o cechach produktów oraz o ewentualnych ryzykach związanych z produktami,
- 9) zapewnienie ciągłości działania systemów informatycznych, w tym bankowości elektronicznej,
- 10) zapewnienie bezpieczeństwa informacji w Banku, w szczególności danych klientów.

Zadania w obszarze zarządzania ryzykiem reputacji są realizowane przez:

- 1) Zarząd Banku: w zakresie wprowadzania wewnętrznych regulacji i procedur oraz produktów z uwzględnieniem ich wpływu na reputację Banku, oraz nadzór nad stosowaniem polityki odpowiedzialności,
- 2) Komórka właściwa ds. ryzyka i sprawozdawczości: w zakresie monitorowania wskaźników KRI, analizowania potencjalnego wpływu zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym na reputację Banku, monitorowania płynności Banku, ustalania kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka reputacji,
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami: w zakresie opiniowania regulacji wewnętrznych dotyczących zarządzania ryzykiem oraz rekomendowania działań zarządczych w obszarze ryzyka,

- 4) Komórka właściwa ds. informatycznych: w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa informacyjnego i zapewnienia ciągłości działania systemów informatycznych,
- 5) Komórka właściwa ds. organizacyjno-prawnych: w zakresie przyjmowania i obsługi skarg klientów, oceny pracowników, obsługi organów kierowniczych Banku,
- 6) Kierownictwo Banku: w zakresie monitorowania zdarzeń generujących ryzyko reputacji, informowanie Zarządu o tych zdarzeniach, rejestrowanie zdarzeń w bazie,
- 7) wszystkich pracowników Banku: w zakresie postępowania zgodnego z zasadami etycznymi, zasadami współżycia społecznego i regulacjami wprowadzonymi przez Zarząd.

Poziom istotności ryzyka utraty reputacji jest oceniany co kwartał przez Komitet Zarządzania Ryzykami. Z tą samą częstotliwością oceniana jest adekwatność kapitału wewnętrznego alokowanego na pokrycie tego ryzyka.

Ryzyko cyklu gospodarczego

Ryzyko cyklu gospodarczego to ryzyko wpływu niekorzystnej fazy cyklu gospodarczego na wynik finansowy i kapitał Banku. Celem zarządzania ryzykiem cyklu gospodarczego jest ograniczenie niekorzystnego wpływu potencjalnych zmian sytuacji makroekonomicznej na sytuację finansową Banku poprzez identyfikację czynników makroekonomicznych mających znaczący wpływ na działalność Banku oraz podejmowanie odpowiednich działań zarządczych. Ryzyko cyklu gospodarczego może ujawniać się jako spadek sprzedaży dóbr i usług, wzrost bezrobocia, znaczące zmiany cen (inflacja lub deflacja), kursów walutowych i stóp procentowych, co może niekorzystnie wpływać na sytuację finansową klientów i kontrahentów Banku.

Ryzyko niekorzystnych zmian makroekonomicznych jest monitorowane w następujący sposób:

- 1) monitorowanie i analizowanie sytuacji makroekonomicznej, w tym zwłaszcza:
 - a) dynamiki PKB,
 - b) stopy bezrobocia,
 - c) inflacji/deflacji,
 - d) rynkowych stóp procentowych,
 - e) kursów walutowych,
 - f) rentowności aktywów finansowych,
- 2) zapoznanie się z raportami analitycznymi opracowanymi przez NBP, bank zrzeszający, inne ośrodki analityczne,
- 3) identyfikowanie czynników makroekonomicznych, na które Bank jest wrażliwy,
- 4) analizę wyników testów warunków skrajnych,
- 5) ocenę ryzyka niekorzystnych zmian makroekonomicznych.

Dla celów oceny narażenia Banku na ryzyko cyklu ekonomicznego wykorzystuje się testy warunków skrajnych, w szczególności w zakresie:

- 1) jakości portfela kredytowego,
- 2) wyniku finansowego,
- 3) adekwatności kapitałowej,
- 4) wybranych miar płynności.

Raportowanie ryzyka zmian makroekonomicznych jest realizowane między innymi w postaci raportów podsumowujących wyniki testów warunków skrajnych. Odbiorcami raportów są KZR, Zarząd i Rada Nadzorcza.

Działania zarządcze obejmujące ryzyko zmian makroekonomicznych mają charakter zarówno zapobiegawczy, jak i reakcyjny i polegają w szczególności na:

- 1) uwzględnianiu ryzyka niekorzystnej zmiany sytuacji makroekonomicznej w planowaniu działalności Banku,
- 2) ustalaniu akceptowalnych poziomów ryzyka,
- 3) modyfikowaniu metodyk oceny ryzyka kredytowego i polityki zabezpieczeń,
- 4) limitowaniu zaangażowania w poszczególnych branżach i produktach,
- 5) tworzeniu rezerw na ryzyko aktualnie niezrealizowane.

4.3. System kontroli wewnętrznej

W Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie funkcjonuje system kontroli wewnętrznej (SKW), który stanowi część systemu zarządzania Bankiem, o którym mówi art. 9 ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach. System Kontroli Wewnętrznej obejmuje:

- 1) **Funkcję kontroli**, mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji; Funkcja kontroli realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania.
- 2) **Komórkę do spraw zgodności**, mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
- 3) **Niezależną komórkę audytu**, która w związku z przynależnością Banku do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, jest realizowana przez audytorów SOZ BPS.

Cele systemu kontroli wewnętrznej

Zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, celem systemu kontroli wewnętrznej Banku jest zapewnienie:

- a) skuteczności i efektywności działania Banku;
- b) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
- c) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
- d) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Rola Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu oraz pozostałe informacje z obszaru kontroli wewnętrznej

Zarząd

1. Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich jednostkach, komórkach i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, stanowisko ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności i komórkę audytu wewnętrznego. W związku z przynależnością Banku do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, audyt wewnętrzny realizowany jest przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

2. Zarząd Banku, zgodnie z Polityką zgodności, zapewnia niezależność komórki ds. ryzyka braku zgodności oraz środki finansowe, niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia kwalifikacji.
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z Departamentem Kontroli Wewnętrznej (DKW), z komórką ds. ryzyka braku zgodności oraz ze Spółdzielnią, w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania, w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Zarząd Banku:
 - a) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - b) odpowiada za opracowanie Polityki Zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku, raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
 - c) polityka zgodności zawiera podstawowe zasady zapewniania zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi Banku i standardami rynkowymi przez wszystkich pracowników Banku, w tym podstawowe zasady zapewniania zgodności na pierwszym poziomie i na drugim poziomie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach, oraz wyjaśnia główne elementy procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności, o których mowa w § 38 pkt 4-8 ww. Rozporządzenia;
 - d) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki Zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania, w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd Banku, minimum raz do roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wykonania zadań, o których mowa w pkt.1 i 2.
7. Zarząd Banku informuje Zarząd Spółdzielni o rozpoznaniu istotnych okoliczności, które mogą wpływać na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku lub innych Uczestników SOZ BPS.

Komitet Audytu

1. Podstawowym zadaniem Komitetu Audytu jest kontrola procesów sprawozdawczości finansowej w Banku, zapewnienie skuteczności kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz współpraca z biegłym rewidentem.
2. Do zadań wykonywanych przez Komitet Audytu należy w szczególności:
 - a) monitorowanie:
 - procesu sprawozdawczości finansowej,
 - skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej,

- wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego (zwanej dalej "Agencją"), wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej;
- b) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie;
- c) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Banku;
- d) opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania,
- e) opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem,
- f) określanie procedury wyboru firmy audytorskiej przez Bank,
- g) przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji dotyczących powołania biegłych rewidentów lub firm audytorskich, zgodnie z politykami, o których mowa w lit. „d” i „e”,
- h) przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej Banku.

Rada Nadzorcza

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej.
2. W ramach nadzoru nad działalnością Banku, Rada Nadzorcza, monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej, w oparciu o informacje uzyskane od samodzielnego stanowiska ds. zarządzania ryzykiem zgodności, komórki audytu wewnętrznego (umiejscowionej w SOZ BPS), Zarządu Banku, DKW, ocen audytów, kontroli zewnętrznych i Nadzorcy, w tym oceny BION.
3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza Banku:
 - a) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - b) zatwierdza politykę zgodności Banku;
 - c) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
4. Rada Nadzorcza dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Banku na 1 i 2 poziomie zarządzania, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności, co najmniej w oparciu o następujące dokumenty i informacje:
 - a) wyniki kontroli/przeglądów/audytów zewnętrznych i wewnętrznych, realizowane przez upoważnione podmioty, w tym przeglądy zewnętrzne na zlecenia Rady Nadzorczej Banku,
 - b) wyniki audytów realizowanych w Banku przez SOZ BPS,
 - c) wyniki niezależnego monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych procesów istotnych,
 - d) wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
 - e) ocenę BION.

Jeżeli w banku został powołany Komitet Audytu, Rada Nadzorcza przeprowadza oceny, o których mowa powyżej, na podstawie opinii tego komitetu.

Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni (SOZ BPS)

1. Zarząd Spółdzielni odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej Spółdzielni, który obejmuje funkcję audytu wewnętrznego oraz zapewnienie niezależności realizacji tej funkcji.
2. Rada Nadzorcza Spółdzielni dokonuje oceny adekwatności i skuteczności działania w Systemie Ochrony funkcji audytu wewnętrznego.

Schemat organizacji 3 linii obrony

1. Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej Banku zorganizowane jest na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (zamiennie stosuje się nazwę „trzy linie obrony”):
 - 1) **pierwszy poziom (pierwsza linia obrony)** – operacyjne zarządzanie ryzykiem w Banku, powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank,
 - 2) **drugi poziom (druga linia obrony):**
 - zarządzanie ryzykiem przez pracowników, na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych – w tym Departament Kontroli Wewnętrznej, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem, o którym mowa w pkt 1,
 - działalność samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności,
 - 3) **trzeci poziom (trzecia linia obrony)** – audyt wewnętrzny realizowany przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
2. Funkcja kontroli wewnętrznej realizowana jest na pierwszym i drugim poziomie zarządzania.
3. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego, poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego, poprzez jednoznaczne rozdzielanie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii (ta sama osoba albo odpowiada za stosowanie danego mechanizmu kontrolnego albo za niezależne monitorowanie jego przestrzegania).

Funkcja kontroli

1. Na funkcję kontroli składają się:
 - a) mechanizmy kontrolne;
 - b) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych;
 - c) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
2. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne istotnym procesom.
3. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez:
 - a) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej;
 - b) opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność komórki do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego

1. **Samodzielne stanowisko ds. ryzyka braku zgodności** pełni w Banku funkcję komórki ds. zgodności. W strukturze organizacyjnej Banku samodzielne stanowisko ds. ryzyka braku zgodności podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu. Zakres zadań samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności jest określony w Regulaminie organizacyjnym Banku i w szczególności obejmuje:

- przygotowywanie projektów aktów normatywnych dotyczących zarządzania tym ryzykiem,
- rejestrację stwierdzonych przypadków wystąpienia niezgodności przepisów wewnętrznych Banku z przepisami prawa,
- prowadzenie wewnętrznych postępowań wyjaśniających incydenty braku zgodności,
- zapewnienie zgodności obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych z obowiązującymi przepisami prawa we współpracy z DOP oraz przygotowywanie informacji dla poszczególnych komórek organizacyjnych Banku,
- współpracę z DKW w zakresie przygotowywania regulacji wewnętrznych i ich zgodności z regulacjami zewnętrznymi,
- monitorowanie i prowadzenie na podstawie pisemnych informacji otrzymanych z poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych ewidencji incydentów naruszania norm zgodności,
- współpracę z komórkami i jednostkami organizacyjnymi Banku w zakresie oceny i monitorowania ryzyka braku zgodności,
- współpracę z kancelariami prawnymi współpracującymi z Bankiem,
- współpracę z Bankiem Zrzeszającym oraz innymi podmiotami zewnętrznymi w zakresie wynikającym z konieczności zapewnienia zgodności,
- przekazywanie informacji Zarządowi Banku na temat poziomu ryzyka braku zgodności oraz stwierdzonych przypadkach braku zgodności,
- identyfikację i ocenę ryzyka związanego z rozwojem nowych linii biznesowych lub tworzeniem nowych produktów, poprzez opiniowanie procedury wprowadzania nowych produktów lub modeli biznesowych,
- weryfikację jakości dokumentacji zewnętrznej (obejmującej dokumenty opracowane przez Bank i przekazywane klientom, kontrahentom i osobom trzecim, np. wzory umów, schemat wyciągów bankowych, broszury reklamowe, informacje prasowe, informacje w witrynach internetowych),
- monitorowanie i ewidencjonowanie zgłaszanych incydentów naruszenia polityki zgodności, w tym zgłaszanych problemów etycznych w kategoriach:
 - oszustwo wewnętrzne,
 - polityka kadrowa i bezpieczeństwo pracy,
 - klienci, produkty i praktyka biznesowa, dokonywanie transakcji,
 - dostawa oraz zarządzanie procesami.
- uczestniczenie w posiedzeniach Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku.

Samodzielne stanowisko ds. ryzyka braku zgodności ma zapewnioną możliwość bezpośredniego komunikowania się z Zarządem Banku oraz Radą Nadzorczą Banku, a także możliwość bezpośredniego i jednoczesnego raportowania do tych organów.

Powoływanie i odwoływanie z samodzielnego stanowiska ds. ryzyka braku zgodności odbywa się za zgodą Rady Nadzorczej Banku.

2. **Audyt wewnętrzny** realizowany przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

3. **Departament Kontroli Wewnętrznej.** W strukturze organizacyjnej Banku wyodrębniono także komórkę ds. kontroli wewnętrznej – Departament Kontroli Wewnętrznej (DKW). Komórka ta pełni rolę koordynująco-kontrolną na drugim poziomie – będącą częścią funkcji kontroli. DKW podlega Prezesowi Zarządu Banku. Zakres zadań DKW jest określony w Regulaminie organizacyjnym i w szczególności obejmuje:

- testowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w oparciu o Matrycę Funkcji Kontroli,
- przeprowadzanie planowych i doraźnych kontroli instytucjonalnych wewnętrznych w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku, mające na celu dokonywanie ocen zgodności działania kontrolowanych jednostek i komórek organizacyjnych Banku z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi, a także ocena poprawności stosowania i przestrzegania w kontrolowanych komórkach ustanowionych mechanizmów kontroli wewnętrznej z wyłączeniem zadań DKW,
- opracowywanie (w oparciu o analizę ryzyka), uaktualnianie i realizację długoterminowego planu kontroli instytucjonalnych wewnętrznych oraz opracowywanie i realizacja półrocznych planów działania DKW (plany operacyjne),
- coroczną ocenę realizacji polityki wynagrodzeń,
- dokonywanie analiz niezbędnych do oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku oraz oceny realizacji celów kontroli, z wyłączeniem zadań DKW, w oparciu o dane uzyskiwane w wyniku przeprowadzanych kontroli instytucjonalnych wewnętrznych oraz testów z MFK a także dane otrzymywane z systemu sprawozdawczości,
- bieżące monitorowanie i ocenę stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z kontroli instytucjonalnych wewnętrznych przeprowadzonych przez DKW oraz z audytu wewnętrznego dokonywanego przez komórkę audytu wewnętrznego (Komórkę Audytu Wewnętrznego Spółdzielni) w Banku,
- monitorowanie i ocenę stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z inspekcji przeprowadzonych przez KNF i inne organy kontrolne w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku,
- sygnalizowanie niekorzystnych zjawisk występujących w działalności jednostek i komórek organizacyjnych Banku,
- sporządzanie okresowych sprawozdań z zakresu prowadzonej działalności i przedkładanie ich Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej Banku,
- koordynowanie działań kontrolnych, wykonywanych w zakresie wynikającym z Umowy Systemu Ochrony, w tym współpracę z Komórką Audytu Wewnętrznego Spółdzielni Systemu Ochrony,
- koordynowanie prac związanych z tworzeniem Matrycy Funkcji Kontroli (MFK) oraz monitoring realizacji zadań wynikających z MFK (testy, zalecenia),
- opracowanie/aktualizacja regulaminu systemu kontroli wewnętrznej w MBS w Mikołowie.

Zasady corocznej oceny systemu kontroli wewnętrzne dokonywane przez Radę Nadzorczą Banku

1. Kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na 1 i 2 poziomie zarządzania ryzykiem, dokonywane przez Radę Nadzorczą Banku, obejmują przynajmniej:
 - ocenę realizacji zatwierdzonych celów strategicznych Banku,
 - osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym osiągnięcie minimów wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony,
 - ocenę zmaterializowania ryzyka reputacji Banku,
 - wyniki testów/kontroli/przeglądów/audytów wewnętrznych i zewnętrznych w tym wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
 - ilość błędów krytycznych i znaczących, identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
 - trend w ilościach skarg Klientów do Rzecznika Finansowego, KNF z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych,
 - ilość i kwotę strat operacyjnych (trend),
 - przekraczanie limitów ustanowionych przez Bank.
2. Ocena systemu kontroli wewnętrznej w Banku dokonywana przez Radę Nadzorczą Banku jest realizowana w zakresie 1 i 2 linii obrony. Ocena adekwatności i skuteczności 3 linii obrony (audytu wewnętrznego) jest dokonywana przez Radę Nadzorczą SOZ BPS.
3. Informacja o wynikach corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli przeprowadzonej przez Radę Nadzorczą Banku przekazywana jest do SOZ BPS.

V. Wymogi informacyjne określone w Rekomendacji P

5.1. Pozyskiwanie i dywersyfikacja źródeł finansowania, techniki wykorzystywane do ograniczenia ryzyka płynności

Płynność finansowa Banku jest kształtowana głównie przez bazę depozytową oraz alokację nadwyżki finansowej po stronie aktywów. Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych. Bank dąży do dywersyfikacji swojej oferty z punktu widzenia terminów wymagalności depozytów, jak i charakteru depozytu, a także typu Klientów. Wobec tego Bank przyjął i wdrożył długoterminowy plan pozyskania środków obcych uznanych za stabilne źródło finansowania. Plan ten podlega corocznej aktualizacji i jest zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Banku. Za źródło stabilnego finansowania w zakresie środków obcych uznaje się depozyty bieżące i terminowe Klientów Banku, w tym zabezpieczenia pieniężne. Aby zapewnić wysoką stabilność bazy depozytowej Bank oferuje atrakcyjne produkty o korzystnym oprocentowaniu. Przynależność Banku do Zrzeszenia BPS, Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wzmacnia jego pozycję i wiarygodność oraz zwiększa szanse na pozyskiwanie nowych Klientów. Bardzo ważnym narzędziem do pozyskiwania nowych Klientów jest polityka cenowa. Oprocentowanie depozytów ma bezpośrednie przełożenie na koncentrację bazy depozytowej, poziom zrywalności depozytów oraz wyniki finansowe Banku. Działania Banku w tym zakresie są ukierunkowane na stabilizowanie oraz rozwój bazy depozytowej, co jednak nie wyklucza kontrolowanego odpływu najbardziej kosztowych depozytów. W celu ograniczenia ryzyka

płynności Bank kontroluje koncentrację oraz zrywalność i odnawialność depozytów. Bank dąży również do poszerzania obszaru swojej działalności. Prowadzi aktywną sprzedaż produktową oraz działania marketingowe na terenie swej działalności (wspieranie lokalnych wydarzeń). Jako techniki ograniczania ryzyka płynności Bank wprowadził szereg limitów, których przestrzeganie i wykorzystanie jest monitorowane. Przeprowadzane są także testy warunków skrajnych.

5.2. Testy warunków skrajnych

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w trzech podstawowych wariantach: wewnętrznym, systemowym oraz stanowiącym kombinację wariantu wewnętrznego i systemowego. Wyniki testów są raportowane i prezentowane na posiedzeniu Komitetu Zarządzania Ryzykami, Zarządu i Rady Nadzorczej. Założenia testów warunków skrajnych uwzględniają sytuacje skrajne, ale możliwe w realiach działania Banku, z uwzględnieniem profilu ryzyka Banku, skali działania i otoczenia, w którym Bank funkcjonuje. Testy warunków skrajnych stanowią element informacji o ekspozycji Banku na ryzyko płynności, a ich rezultaty są wykorzystywane w procesie zarządzania ryzykiem w Banku, w szczególności w ramach awaryjnych planów płynności. Zarząd Banku na podstawie wyników przeprowadzonych testów warunków skrajnych dokonuje oceny potrzeb i podejmuje ewentualne działania w zakresie działań zapobiegawczych i korygujących, mających na celu utrzymanie profilu ryzyka Banku w zakresie ustalonym przez apetyt na ryzyko zatwierdzony przez Radę Nadzorczą. Wyniki testów warunków skrajnych stanowią również podstawę do: oceny adekwatności nadwyżki płynności, wyznaczania limitów wewnętrznych, projektowania struktury finansowania działalności, planowania strategicznego oraz dostosowania regulacji wewnętrznych.

Bank posiada „Plan awaryjny utrzymania płynności”, który uwzględnia zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych i zakłada symulację wpływu środków w sytuacji skrajnej również w trzech wariantach.

5.3. Polityka Banku w zakresie utrzymywania rezerw płynności oraz ograniczenia regulacyjne w zakresie transferu płynności w obrębie Zrzeszenia

System zarządzania ryzykami w Banku jest skonstruowany w sposób zapewniający bezpieczeństwo działania Banku. Również i ryzyko płynności utrzymuje się w Banku na bezpiecznym poziomie. Nie mniej jednak, jednym z głównych celów zarządzania ryzykiem płynności jest posiadanie i utrzymywanie, odpowiednich do skali i profilu ryzyka Banku, rezerw płynności. Oprócz posiadania adekwatnej wielkości aktywów płynnych Bank ma możliwość pozyskania dodatkowych źródeł finansowania. Możliwość taka jest związana z przynależnością Banku do Zrzeszenia BPS i Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS i posiadaniem depozytu obowiązkowego. Dodatkowo Bank ma możliwość pozyskania środków pomocowych również w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia.

Mechanizmy pomocowe utworzone w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia zostały zdefiniowane w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających z dnia 7 grudnia 2000 r. Do mechanizmów tych należy depozyt obowiązkowy oraz wsparcie z Funduszu Zabezpieczającego. Pomoc zwrotna z Funduszu może być udzielona w formie pożyczki restrukturyzacyjnej lub płynnościowej, gwarancji, poręczeń lub innych zabezpieczeń, pożyczki długoterminowej na warunkach zobowiązań podporządkowanych, objęcia udziałów członkowskich w celu zwiększenia funduszy własnych Banku, objęcia akcji w celu zwiększenia

funduszy własnych Banku Zrzeszającego. Pomoc ze środków Funduszu Zabezpieczającego może być udzielona w formie wpłaty na fundusz zasobowy lub rezerwy banku spółdzielczego, lub wpłaty na kapitał zapasowy lub rezerwy banku zrzeszającego.

5.4. Stopień scentralizowania procesu zarządzania ryzykiem płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych, jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych, obejmujące wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

VI. Opis polityki wynagrodzeń, informacja o powołaniu komitetu do spraw wynagrodzeń

6.1. Polityka wynagrodzeń

Informacje dotyczące procesu decyzyjnego stosowanego przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, a także liczbę posiedzeń organizowanych w danym roku obrachunkowym przez organ zarządzający pełniący nadzór nad wynagrodzeniami, w tym – w stosownych przypadkach – informacje na temat składu i zakresu zadań komisji (komitetu) ds. wynagrodzeń, konsultanta zewnętrznego, z którego usług skorzystano przy ustalaniu polityki w zakresie wynagrodzeń, oraz roli odpowiednich zainteresowanych stron

Proces decyzyjny w obszarze wynagrodzeń jest uregulowany przez następujące dokumenty wewnętrzne:

- 1) Politykę wynagrodzeń,
- 2) Regulamin wynagradzania wraz z załącznikami, do których należy m.in. Regulamin premiowania, określający zasady ustalania, przyznawania i wypłacania wynagrodzeń oraz zasady przyznawania nagród, premii oraz innych świadczeń pracownikom zatrudnionym w Banku,
- 3) Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób pełniących kluczowe funkcje w Banku, uwzględniającą obowiązujące przepisy prawa krajowego i wspólnotowego.

Przy ustalaniu polityki wynagrodzeń nie korzystano z usług konsultanta zewnętrznego, wykorzystano jednak wzorcową dokumentację stosowaną w zrzeszeniu BPS.

Procedury regulujące politykę wynagrodzeń, w tym zmienne składniki wynagrodzeń, zostały wprowadzone zgodnie z obowiązującym w Banku trybem wprowadzania regulacji, uwzględniającym udział komórek Banku odpowiedzialnych za kontrolę wewnętrzną i zarządzanie ryzykiem braku zgodności. Polityki wynagrodzeń i zmiennych składników wynagrodzeń zostały zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku. Stosowanie polityki podlega corocznemu przeglądowi wykonywanemu przez komórkę kontroli wewnętrznej, którego wyniki prezentowane są zarówno na posiedzeniu Zarządu, jak i Rady Nadzorczej Banku. W Banku nie powołano komisji ds. wynagrodzeń.

Stosowana w Banku polityka wynagrodzeń wspiera prawidłowe i skuteczne zarządzanie ryzykiem, nie zachęca do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka, wspiera realizację strategii zarządzania Bankiem i strategii zarządzania ryzykiem oraz ogranicza konflikt interesów.

Informacje na temat powiązania między wynagrodzeniem a wynikami

Polityka wynagrodzeń w Banku jest pochodną osiągniętej efektywności przez pracowników, w tym zatrudnionych na stanowiskach kluczowych oraz wynagrodzeń kształtujących się na rynku pracy. Pracownicy wywiązujący się prawidłowo z obowiązków, w szczególności realizujący zadania premiovane, wynikające z założeń planu finansowego, mogą otrzymać premię uznaniową, jednak wysokość premii nie jest wyliczana automatycznie w relacji od jakiegokolwiek parametru finansowego, w tym poziomu sprzedaży produktów bankowych. Decyzję o wypłacie premii podejmuje Zarząd Banku, jeżeli spełnione są warunki brzegowe, przez które rozumie się realizację wybranych założeń ekonomiczno – finansowych ujętych w planie finansowym Banku. Są to:

- 1) zrealizowany poziom wyniku finansowego netto,
- 2) poziom wskaźnika zwrotu z aktywów (ROA netto),
- 3) jakość portfela kredytowego wg wartości bilansowej,
- 4) poziom współczynnika wypłacalności,
- 5) poziom wskaźnika C/I (koszty/dochody),
- 6) najbardziej aktualna ocena globalna nadawana Bankowi przez jednostkę zarządzającą systemem ochrony, w ramach zatwierdzonych zasad oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej banków – uczestników systemu ochrony.

W przypadku niepełnej realizacji założeń planu finansowego premia uznaniowa może nie zostać wypłacona.

W szczególności zasada ta dotyczy pracowników zaangażowanych w proces kredytowy, których premiovanie jest uzależnione od poziomu szkodowości portfela kredytowego. W przypadku pracowników sprzedażowych, windykacyjnych oraz innych, mających bezpośredni wpływ na wyniki finansowe Banku, stosuje się również kryteria związane z realizacją przypisanych im odpowiednich planów. Pracownicy odpowiedzialni za ocenę wartości zabezpieczeń dotyczących nieruchomości i monitorowania wartości nieruchomości, są oceniani w szczególności pod kątem kryterium osiągnięcia i zachowania wysokiej jakości procesu oceny zmierzającej do ustalenia wartości, jaką Bank będzie w stanie odzyskać z przedmiotu zabezpieczenia.

Pracownicy zaangażowani w proces kredytowy w obszarze ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, są oceniani w szczególności pod kątem kryterium przestrzegania wewnętrznych regulacji, mających na celu ograniczanie ryzyka oraz przestrzegania wynikających z apetytu na ryzyko, wewnętrznych standardów kredytowych.

W przypadku osób pełniących kluczowe funkcje w Banku (zgodnie z Polityką zmiennych składników wynagrodzeń osób pełniących kluczowe funkcje) kryteria oceny efektów pracy zależą od zajmowanego stanowiska. Oceny efektów pracy dokonuje się pod kątem kryteriów finansowych i niefinansowych, odzwierciedlających realizację celów wynikających z pełnionych funkcji. Kryterium oceny efektów pracy dla Głównego Księgowego Banku stanowi rzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych Banku w oparciu o zatwierdzone zasady rachunkowości oraz dbałość o staranne sporządzanie sprawozdań finansowych.

Kierujący komórką do spraw zgodności, komórkami organizacyjnymi odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem, komórką odpowiedzialną za kontrolę wewnętrzną oraz za sprawy kadrowe, są wynagradzani w zakresie wynagrodzenia zmiennego za osiągnięcie celów wynikających z pełnionych przez nich funkcji, a ich wynagrodzenie nie może być uzależnione od wyników gospodarczych uzyskiwanych w kontrolowanych przez nich obszarach działalności Banku.

W stosunku do pracowników zatrudnionych na stanowiskach kierowniczych stosuje się również dodatkowe kryteria otrzymania premii, w tym terminowość i jakość wykonywania zadań przez podległe zespoły (komórki organizacyjne) oraz występowanie zdarzeń generujących ryzyko operacyjne, prawne lub utraty reputacji. Osoby podlegające polityce zmiennych składników wynagrodzeń otrzymują premię w przypadku pozytywnej oceny, obejmującej kryteria finansowe, niefinansowe oraz kryteria dodatkowe określone w Polityce. W przypadku negatywnej oceny

wypłata premii może zostać wstrzymana. Premia jest wstrzymana również w przypadku spełnienia przesłanek określonych w ustawie Prawo bankowe (dot. naruszenia lub zagrożenia naruszenia przez Bank wskazanych w ustawie Prawo bankowe przepisów, w tym wdrożenia planu naprawy).

Najważniejsze informacje na temat cech charakterystycznych systemu wynagrodzeń, w tym informacje na temat kryteriów stosowanych przy pomiarze wyników i korekcie o ryzyko, polityki odraczania płatności i kryteriów nabywania uprawnień

Zmienne składniki wynagrodzeń są wypłacane osobom posiadającym istotny wpływ na profil ryzyka w Banku. Wykaz tych osób (kluczowych funkcji) określa Zarząd i zatwierdza Rada Nadzorcza Banku. Identyfikowanie kluczowych funkcji odbywa się na podstawie „Polityki identyfikowania kluczowych funkcji oraz powoływania i odwoływania osób pełniących kluczowe funkcje w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie”.

W analizowanym okresie zmienne składniki wynagrodzenia obejmowały:

- premie i nagrody przyznawane członkom Zarządu,
- premie i nagrody przyznawane pracownikom pełniącym kluczowe funkcje.

Premie jako - zmienny składnik wynagrodzenia:

- były wypłacane nie częściej niż jeden raz na kwartał. Maksymalną wartość zmiennego składnika wynagrodzenia wypłacanego kwartalnie ustalono na wartość nie wyższą niż 60% otrzymanego kwartalnego wynagrodzenia zasadniczego brutto, liczonego za kwartał podlegający ocenie,
- były wypłacane z dołu, w okresach kwartalnych, nie później niż w następnym kwartale, po zakończeniu kwartału, którego ocena dotyczy, po uwzględnieniu analizy wyników finansowych osiągniętych przez Bank. Analizy tej dokonuje Zarząd Banku w stosunku do pracowników pełniących kluczowe funkcje natomiast Rada Nadzorcza Banku w stosunku do członków Zarządu,
- były wypłacane w formie pieniężnej.

Nagroda jako- zmienny składnik wynagrodzenia:

- była przyznawana i wypłacana w zależności od zaistnienia okoliczności uprawniającej do przyznania nagrody, w szczególności za wzorowe wypełnianie obowiązków, przejawianie inicjatywy w pracy w Banku, podejmowanie i udział w działaniach skutkujących podnoszeniem wydajności (rentowności, efektywności) oraz jakości pracy Banku. Nagrody były również przyznawane za inne, szczególne osiągnięcia, które mają pozytywny wpływ na sytuację Banku, w tym sytuację ekonomiczno-finansową,
- nagrody dla członków Zarządu przyznaje Rada Nadzorcza Banku, natomiast dla osób pełniących funkcje kluczowe: Zarząd Banku lub Prezes Zarządu Banku - z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Zarządu nadzorującego osobę pełniącą funkcję kluczową,
- wartość zmiennego składnika wynagrodzenia wypłacona w formie nagrody wypłacona w danym miesiącu nie może być wyższa niż 200% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, przy czym suma wartości zmiennego składnika wynagrodzenia wypłacona w formie nagród w danym roku, nie może być wyższa niż 40 % rocznego wynagrodzenia zasadniczego brutto danego pracownika, objętego Polityką. Zasadą wyliczania

procentowej wartości nagród w odniesieniu do limitu miesięcznego (max. 200%) oraz rocznego (max. 40%) jest przyjęcie wynagrodzenia podstawowego z danego miesiąca, w którym wypłacana jest nagroda, z uwzględnieniem wartości wynagrodzeń podstawowych już otrzymanych, w przypadku zmiany wynagrodzenia podstawowego w danym roku,

- nagrody były wypłacane w formie pieniężnej.

Łączne wynagrodzenie zmienne przyznane osobom pełniącym kluczowe funkcje i członkom Zarządu, nie ograniczało zdolności Banku do podwyższenia funduszy własnych banku; Wypłata lub realizacja zmiennych składników wynagrodzeń może zostać wstrzymana lub niezrealizowana; w sytuacjach, w których dana osoba:

- a) uczestniczyła w działaniach, których wynikiem były znaczne straty Banku lub była odpowiedzialna za takie działania,
- b) nie spełniła odpowiednich standardów dotyczących rękopisem bezpiecznego i ostrożnego zarządzania Bankiem.

Zmienny składnik wynagrodzenia ma charakter fakultatywny, a brak jego przyznania nie wymaga podania przyczyny.

Stosunek stałych składników wynagrodzenia do składników zmiennych, ustalony zgodnie z art. 94 ust. 1 lit. g) dyrektywy 36/2013

Zgodnie z art. 94 ust. 1 lit g) dyrektywy 36/2013, wynagrodzenie zmienne nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego żadnej osoby. W 2022 r. Bank wypłacał zmienne składniki wynagrodzenia zgodnie z obowiązującą w Banku Polityką zmiennych składników wynagrodzeń osób pełniących kluczowe funkcje.

Informacje na temat kryteriów dotyczących osiągniętych wyników, stanowiących podstawę uprawnień do akcji, opcji na akcje lub zmiennych elementów wynagrodzenia

Polityka zmiennych składników wynagrodzeń przewiduje, że wypłata zmiennych elementów wynagrodzenia (w formie pieniężnej) może zostać wypłacona po pozytywnej ocenie osoby pełniącej kluczową funkcję. Ocenie podlegają kryteria finansowe, niefinansowe oraz kryteria dodatkowe.

Kryteria finansowe:

1. Ocena efektów pracy obejmuje między innymi zachodzące tendencje oraz realizację przez Bank następujących parametrów ekonomiczno-finansowych Banku:
 - a) zrealizowany poziom wyniku finansowego netto,
 - b) poziom wskaźnika zwrotu z aktywów (ROA netto),
 - c) jakość portfela kredytowego wg wartości bilansowej,
 - d) poziom współczynnika wypłacalności,
 - e) poziom wskaźnika C/I (koszty/dochody),
 - f) najbardziej aktualna ocena globalna nadawana Bankowi przez jednostkę zarządzającą systemem ochrony, w ramach zatwierdzonych zasad oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej banków – uczestników systemu ochrony.
2. Ocenie podlegają tendencje i stopień wykonania wymienionych w Polityce wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych okresach podlegających ocenie.

Zakłada się, że najbardziej aktualna ocena globalna Banku, nie powinna być gorsza niż „B”, gdzie „A” stanowi ocenę najlepszą, zaś „E” najgorszą.

Zmienny element wynagrodzenia nie jest wypłacany, gdy:

- którykolwiek z kryteriów finansowych jest zrealizowane na niższym poziomie niż 70 % wartości planowanej, z wyłączeniem kryterium dotyczącego współczynnika wypłacalności,
- współczynnik wypłacalności Banku jest niższy niż zalecany przez organ nadzorczy, w którymkolwiek dniu okresu objętego oceną.

Kryteria niefinansowe:

- a) Reputacja,
- b) Umiejętność zarządzania zasobami ludzkimi,
- c) Predyspozycje do zarządzania podległymi komórkami/jednostkami organizacyjnymi Banku,
- d) Kwalifikacje i doświadczenie zawodowe,
- e) Innowacyjność i efektywność pracy.

Kryteria dodatkowe (oceniane w okresie ostatnich 3 lat)

- a) Prowadzona likwidacja,
- b) Wydano postanowienie o upadłości,
- c) Otrzymano decyzje administracyjne organów podatkowych lub Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie prowadzonych postępowań dotyczących ustalenia lub określenia zaległych zobowiązań podatkowych lub ZUS przekraczających kwotę 99.999,99 zł,
- d) Otrzymano decyzje administracyjne lub wyroki sądowe, zobowiązujące Bank do zapłaty kwoty przekraczającej 99.999,99 zł,
- e) Współczynnik wypłacalności Banku niższy niż minimalny, zalecany przez organ nadzorczy,
- f) Wygenerowana roczna strata bilansowa wg stanu na koniec roku obrachunkowego.

Główne parametry oraz uzasadnienie wszelkiego rodzaju systemu elementów zmiennych i wszelkich innych świadczeń niepieniężnych

Polityka Banku zakłada możliwość wypłaty zmiennego składnika wynagrodzeń, w przypadku uzyskania pozytywnej oceny przez osoby podlegające Polityce zmiennych składników wynagrodzeń, z uwzględnieniem kryteriów oceny wymienionych wyżej (tj. kryteria finansowe, niefinansowe oraz kryteria dodatkowe). Zgodnie z Polityką Banku zmienny składnik wynagrodzenia w przypadku premii nie może przekroczyć 60% otrzymanego kwartalnego wynagrodzenia zasadniczego brutto, liczonego za kwartał podlegający ocenie.

Natomiast w przypadku nagrody (jako zmiennego składnika wynagrodzenia) nie może być wyższy niż 200% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, przy czym suma wartości zmiennego składnika wynagrodzenia wypłacona w formie nagród w danym roku, nie może być wyższa niż 40 % rocznego wynagrodzenia zasadniczego brutto danego pracownika, objętego Polityką. Zasadą wyliczania procentowej wartości nagród w odniesieniu do limitu miesięcznego (max. 200%) oraz rocznego (max. 40%) jest przyjęcie wynagrodzenia podstawowego z danego miesiąca, w którym wypłacana jest nagroda, z uwzględnieniem wartości wynagrodzeń podstawowych już otrzymanych, w przypadku zmiany wynagrodzenia podstawowego w danym roku.

Zgodnie z art. 94 ust. 1 lit g) dyrektywy 36/2013, wynagrodzenie zmienne nie przekracza 100% wynagrodzenia stałego każdej osoby.

6.2. Komitet do spraw wynagrodzeń

Uwzględniając profil, model oraz skalę (rozmiar) prowadzonej działalności, w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie nie powołano komisji (komitetu) ds. wynagrodzeń.

VII. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy Prawo bankowe

7.1. Zasady, procedury oraz regulacje dotyczące spełniania wymogów przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej Banku. Informacje ogólne.

Przyjęte w Banku procedury i regulacje stanowią, że:

- 1) Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku powinni posiadać wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków oraz dawać rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków, a ich reputacja osobista nie może stwarzać zagrożenia dla utraty reputacji Banku;
- 2) Bank przestrzega norm określonych w Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, w szczególności iż liczba funkcji członka Zarządu i Rady Nadzorczej pełnionych jednocześnie przez członka Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku nie może prowadzić do takiego zaangażowania czasu i nakładu pracy, aby negatywnie wpływać na właściwe wykonywanie pełnionej funkcji przez tę osobę w organie zarządzającym lub nadzorczym i nie może odbywać się z uszczerbkiem dla jakości i efektywności sprawowanej funkcji;
- 3) Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są obowiązani pełnić swoje funkcje w sposób uczciwy i rzetelny oraz kierować się niezależnością osądu, aby zapewnić skuteczną ocenę i weryfikację podejmowania i wykonania decyzji związanych z bieżącym zarządzaniem Bankiem;
- 4) Bank zapewnia środki niezbędne do przygotowania członków Zarządu i Rady Nadzorczej do pełnienia przez nich funkcji i środki niezbędne do ich szkolenia;
- 5) Przy wyborze kandydatów na członków Zarządu lub Rady Nadzorczej Banku dedykowane do tych czynności organy Banku kierują się przyjętymi przez Zebranie Przedstawicieli Banku Zasadami Ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych, oraz opracowaną przez KNF Metodę oceny odpowiedniości członków organów podmiotów nadzorowanych, na podstawie których wprowadzono w Banku:
 - Politykę ocen odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu oraz Zarządu i członków Zarządu,
 - Politykę ocen odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej i członków Rady Nadzorczej.

7.2. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków organu zarządzającego oraz rzeczywistego stanu ich wiedzy, umiejętności i wiedzy specjalistycznej

Politykę rekrutacji członków organu zarządzającego w Banku określają:

- 1) Polityka ocen odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu oraz Zarządu i członków Zarządu,

2) Polityka ocen odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej i członków Rady Nadzorczej w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie.

Ww. dokumenty w swojej treści uwzględniają *Wytyczne Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego i Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych z dnia 21 marca 2018 r. (EBA/GL/2017/12) w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje, Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych* wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego Uchwałą numer 218/2014 z dnia 22 lipca 2014 roku, Rekomendację M Komisji Nadzoru Finansowego, Rekomendację Z Komisji Nadzoru Finansowego, opracowaną przez KNF Metodkę oceny odpowiedniości członków organów podmiotów nadzorowanych, oraz art. 22aa ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Prawo Bankowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 2357, z 2020 r. poz. 284, 288, 321 z późniejszymi zmianami).

Ocena odpowiedniości kandydatów i członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej obejmuje:

- ocenę indywidualną, dokonywaną w odniesieniu do każdego kandydata na członka Zarządu lub Rady Nadzorczej oraz członka Zarządu lub Rady Nadzorczej,
- ocenę zbiorową, dokonywaną w stosunku do całego składu osobowego Zarządu lub Rady Nadzorczej (*in gremio*).

Celem oceny jest stwierdzenie, czy kandydaci na członków lub członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa powierzonych depozytów, sprawowania swoich funkcji w sposób określony przepisami prawa, posiadania wiedzy i umiejętności niezbędnych do realizacji swoich funkcji oraz czy ich osobista reputacja nie wpłynie negatywnie na reputację Banku. Ocena indywidualna odpowiedniości dokonywana jest w stosunku do:

- kandydata na członka Zarządu (ocena pierwotna) - każdorazowo przed powołaniem członka Zarządu,
- członka Zarządu (ocena wtórna) - w trakcie pełnienia funkcji przez członka Zarządu, nie rzadziej niż raz do roku oraz w każdym przypadku, gdy nastąpi zmiana regulacji wewnętrznych lub przepisów prawa określających zakres kwalifikacji wymaganych przy pełnieniu funkcji członka Zarządu lub gdy zaistnieją fakty lub okoliczności mogące powodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Bank na skutek utraty reputacji przez członka Zarządu.

Oceny indywidualne kandydatów na członków Zarządu i członków Zarządu oraz ocena zbiorowa Zarządu są dokonywane przez Radę Nadzorczą. O wynikach oceny indywidualnej i zbiorowej Zarządu Rada Nadzorcza informuje Zebranie Przedstawicieli Banku w sprawozdaniu z działalności Rady Nadzorczej.

Ocena indywidualna dokonywana jest w odniesieniu do każdego kandydata na członka Rady Nadzorczej lub członka Rady Nadzorczej z osobna. Ocena zbiorowa dokonywana jest w stosunku do całego składu osobowego Rady Nadzorczej i ma na celu zapewnienie odpowiedniego łącznego poziomu kompetencji w ramach organu.

Informacja dotycząca wyników oceny odpowiedniości indywidualnej członków Rady Nadzorczej przedstawiana jest przez wyznaczonego pracownika komórki Banku właściwej ds. organizacyjno-prawnych Prezydium Zabrania Przedstawicieli w dniu zwołania Zebrania Przedstawicieli po wyborze Prezydium Zebrania Przedstawicieli. Wyniki wtórnej oceny odpowiedniości indywidualnej członków Rady Nadzorczej są przyjmowane przez Zebranie Przedstawicieli w drodze odrębnej Uchwały. Ocena zbiorowej odpowiedniości Rady Nadzorczej jest przyjmowana przez Zebranie Przedstawicieli w drodze odrębnej Uchwały.

W przypadku oceny negatywnej lub pozytywnej warunkowej, podejmowane są czynności w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami (Polityką ocen odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu oraz Zarządu i członków Zarządu, oraz Polityką ocen odpowiedniości kandydatów na członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej i członków Rady Nadzorczej w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie).

Bank informuje Komisję Nadzoru Finansowego o wynikach ocen, a na żądanie Komisji, przekazuje także dokumentację oceny.

Dodatkowo, zgodnie z zapisami Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób pełniących kluczowe funkcje w Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie, Rada Nadzorcza Banku ocenia efekty pracy poszczególnych Członków Zarządu oraz weryfikuje ich kompetencje, pod kątem umiejętności i wiedzy specjalistycznej, biorąc pod uwagę kryteria, zarówno finansowe, jak i niefinansowe m.in. z obszaru zarządzania ryzykami.

7.3. Strategia w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego, jego celów i wszelkich odpowiednich zadań określonych w tej polityce oraz zakresu, w jakim te cele i zadania zostały zrealizowane

Strategia Banku w zakresie zróżnicowania w odniesieniu do wyboru członków organu zarządzającego uwzględnia Politykę różnorodności i polega na dążeniu, by w organie zarządzającym zasiadały osoby posiadające odpowiednią wiedzę i doświadczenie zawodowe, a także przymioty charakteru zapewniające prawidłowe wykonywanie powierzonych im obowiązków. W miarę możliwości Bank dąży, by wykształcenie i doświadczenia zawodowe członków organu zarządzającego były zróżnicowane, jednak muszą one korespondować z funkcją wykonywaną w Banku.

VIII. Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w instytucji, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są adekwatne z punktu widzenia profilu i Strategii Banku.

Mikołowski Bank Spółdzielczy w Mikołowie oświadcza, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są adekwatne z punktu widzenia profilu ryzyka i Strategii Banku. Jednocześnie potwierdza, że ujawnione w niniejszym dokumencie informacje są kompletne i zgodne z formalnymi politykami i wewnętrznymi procedurami, systemami i mechanizmami kontroli.

Michał Król Prezes Zarządu

Arkadiusz Kurasz Wiceprezes Zarządu

Rafał Kołeczek Wiceprezes Zarządu

Załącznik 1. Oświadczenie Zarządu Banku na temat ryzyka

Ryzyko kapitałowe

Fundusze własne Banku na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniosły 77.533 tys. zł. W 2022 r. fundusze własne wzrosły o 3.061 tys. zł, czyli 4,11%. Łączny wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka obliczony zgodnie z art. 92 CRR wyniósł 32.042 tys. zł, w tym 28.263 tys. zł z tytułu ryzyka kredytowego i 3.779 tys. zł z tytułu ryzyka operacyjnego. Z tytułu pozostałych ryzyk wymienionych w art. 92 ust. 3 CRR wymogi kapitałowe nie wystąpiły. Dodatkowo wewnętrzne wymogi kapitałowe zostały wyliczone dla następujących ryzyk: koncentracji zaangażowań, stopy procentowej, płynności, utraty reputacji, braku zgodności, realizacji strategii, modeli na łącznie 13.946 tys. zł. Łączny współczynnik kapitałowy wyniósł 19,36% przy minimum określonym w CRR na 8%, dodatkowo od 1 stycznia 2019 r. Bank jest zobowiązany posiadać bufor kapitałowy zabezpieczający w wysokości 2,5% łącznej ekspozycji ważonej ryzykiem, natomiast bufor ryzyka systemowego od 19 marca 2020 r. został zmieniony z 3% ekspozycji na 0% (w związku z sytuacją epidemiczną i takim pozostał do nadal). Zatem wymóg regulacyjny obejmujący wymóg połączonego bufora wynosi 10,5% ekspozycji. Wewnętrzny limit współczynnika określony przez organy zarządcze Banku wynosi 15% (wartość min.). Współczynnik kapitału Tier I wyniósł 18,94% przy minimum określonym w CRR na 6% plus bufor kapitałowy w wysokości 2,5% łącznej ekspozycji ważonej ryzykiem. Wewnętrzny limit współczynnika kapitału Tier I określony przez organy zarządcze Banku wynosi 13%. Współczynnik kapitału podstawowego Tier I wyniósł 18,94% przy minimum określonym w CRR na 4,5% plus bufor kapitałowy w wysokości 2,5% łącznej ekspozycji ważonej ryzykiem. Wskaźnik dźwigni wyniósł 7,08%. Zalecany przez nadzór minimalny poziom dźwigni finansowej wynosi 3%, Bank w ramach zarządzania ryzykiem kapitałowym ustanowił wewnętrzny limit wskaźnika dźwigni na poziomie 5%. Kapitał wewnętrzny Banku został wyliczony na łącznie 45.988 tys. zł. Wewnętrzny współczynnik kapitałowy wyniósł więc 13,49%. Wartość minimum tego współczynnika określona w Polityce kapitałowej Banku wynosi 10%. Łączna alokacja kapitału na pokrycie ryzyka wyniosła 59,31%, przy wewnętrznym limicie 85%. Profil ryzyka kapitałowego wynikający z Polityki kapitałowej Banku jest niski.

Ryzyko kredytowe

Kredyty klasyfikowane do grupy „zagrożone” na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniosły 70.882 tys. zł (wartość bilansowa brutto), co stanowiło 17,73% kredytów ogółem. Wewnętrzny limit udziału kredytów ze stwierdzoną utratą wartości w portfelu kredytowym ogółem, został ustalony w Strategii zarządzania ryzykiem na poziomie 18%. Kwota utworzonych rezerw celowych wyniosła łącznie 78.010 tys. zł, w tym 56.517 tys. zł na należności zagrożone. Pokrycie należności zagrożonych rezerwami celowymi wyniosło 79,73%. Pozostała część kredytów zagrożonych posiada pokrycie w uznanych zabezpieczeniach pomniejszających podstawę tworzenia rezerw. Odpisy na rezerwy i aktualizacje wartości wyniosły łącznie 37.789 tys. zł, w tym 11.325 tys. zł z tytułu produktowych rezerw portfelowych. Rozwiązania rezerw wyniosły 20.367 tys. zł, w tym 7.440 tys. zł wcześniej utworzonych rezerw portfelowych. Wynik na rezerwach z wyłączeniem rezerw portfelowych wyniósł 13.537 tys. zł. Ryzyko kredytowe jest uznawane za istotne. W związku z powyższym, na pokrycie tego ryzyka alokowano kapitał wewnętrzny w łącznej kwocie 28.263 tys. zł, co stanowiło 36,45% funduszy własnych.

Ryzyko koncentracji zaangażowań

Na dzień 31 grudnia 2022 r., Bank nie przekraczał limitów dużych zaangażowań określonych w art. 395 CRR, nie posiadał znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym, nie dokonywał znacznej inwestycji w podmioty sektora finansowego. Bank jest znacząco zaangażowany w sektorze budżetowym, w zaangażowania zabezpieczone hipoteką mieszkalną lub komercyjną

lub wekslem wystawionym przez podmioty inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz w obligacje emitowane przez podmioty korporacyjne. Na dzień sprawozdania zaangażowanie Banku w instrumenty kapitałowe Banku BPS, z wyłączeniem akcji i z uwzględnieniem amortyzacji obligacji podporządkowanych, nie przekraczało 10% funduszy własnych. Ekspozycja Banku jest objęta systemem limitów, w tym branżowych, terytorialnych, produktowych i zabezpieczeń. Przestrzeganie limitów zaangażowań jest cyklicznie monitorowane i raportowane organom kierowniczym Banku. Ryzyko koncentracji jest w Banku uznawane za istotne. W 2022 r., na pokrycie ryzyka koncentracji alokowano kapitał wewnętrzny w wysokości 2% funduszy własnych.

Ryzyko operacyjne

W Polityce zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank określił tolerancję ryzyka operacyjnego na poziomie 30% utworzonego wymogu kapitałowego na pokrycie tego ryzyka, co znaczy, że suma strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego w ciągu roku nie może przekroczyć 30% utworzonego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego w 2022 r. został ustalony na 3.779 tys. zł. Suma strat brutto wyniosła 17,64 tys. zł i była mniejsza zarówno od ustalonego limitu globalnego, jak i od wartości progowych strat z tytułu ryzyka w ramach poszczególnych klas zdarzeń. Największy wpływ na poziom ryzyka operacyjnego oraz koszty z tego tytułu w 2022 r. miały awarie. Profil ryzyka operacyjnego Banku pozostaje niski, ze względu na prostą strukturę organizacyjną, małą liczbę placówek i niewielki stopień skomplikowania działalności.

Wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka operacyjnego ustala się metodą wskaźnika bazowego opisaną w art. 315 i 316 CRR. Adekwatność wymogu podlega weryfikacji w procesie szacowania kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka operacyjnego. W przypadku stwierdzenia, że koszty zdarzeń operacyjnych zaistniałe w okresie ostatniego roku przekraczają wymóg utworzony zgodnie z art. 315 CRR kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka operacyjnego ulega zwiększeniu o kwotę przekroczenia.

W 2022 r. odnotowane straty (brutto) z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego dotyczyły:

Rodzaj zdarzenia	Wartość (tys. zł)
Awarie	11,18
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	0,0
Naruszenie systemu alarmowego	0,21
Oszustwo wewnętrzne	0,0
Oszustwo zewnętrzne	4,90
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1,35
Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami	0,0
Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	0,0

Koszty zdarzeń generujących ryzyko operacyjne w 2022 r. były niewspółmiernie niskie do regulacyjnego wymogu kapitałowego na pokrycie tego ryzyka w wysokości 3.779 tys. zł. W celu zminimalizowania strat oraz wyeliminowania w przyszłości zdarzeń o podobnym charakterze podejmuje się stosowne działania, w tym szkolenia pracowników, wymiana zużytych elementów infrastruktury technicznej i teleinformatycznej oraz ubezpieczanie majątku Banku.

Ryzyko płynności

Na dzień 31 grudnia 2022 r. płynność Banku była bardzo wysoka. Nadwyżka płynności ustalana zgodnie z Rekomendacją P wyniosła 570.353 tys. zł, w tym 530.866 tys. zł stanowiła nadwyżka podstawowa, 39.487 tys. zł nadwyżka uzupełniająca. Skład nadwyżki płynności był następujący:

Wyszczególnienie	Kwota (tys. zł)
środki w kasie	7 351
krótkoterminowe należności od banku zrzeszającego	121 221
płynne papiery wartościowe	441 410
należności międzybankowe	371

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Bank utrzymywał w banku zrzeszającym rezerwę obowiązkową w kwocie 38.454 tys. zł, uwzględnioną w kalkulacji nadwyżki płynności. Papiery wartościowe zakwalifikowane do nadwyżki płynności obejmowały 7 dniowe bony pieniężne NBP, obligacje Skarbu Państwa, obligacje BGK gwarantowane przez Skarb Państwa oraz obligacje komunalne przyjmowane przez NBP jako zabezpieczenie kredytu lombardowego.

Dodatkowo Bank posiadał rezerwowe źródło finansowania, w postaci limitu kredytowego w rachunku bieżącym w banku zrzeszającym na kwotę 15.535 tys. zł.

Wyliczone przez Bank na podstawie wewnętrznej metodyki skumulowane luki płynności i wskaźniki luki, w okresie do 1 roku kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	do 7 dni	7 dni - 1 m-c	1 - 3 m-ce	3 - 6 m-cy	6 - 12 m-cy
Luka płynności skumulowana (tys. zł)	428 579	252 954	207 979	181 746	162 943
Wskaźnik luki	6,25	1,75	1,55	1,44	1,35

Wysokie dodatnie wartości skumulowanych luki płynności i wskaźników luki wskazują na bezpieczny poziom płynności Banku.

Wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR), wyliczony na dzień 31 grudnia 2022 r., zgodnie z częścią szóstą CRR i z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) 2015/61, wyniósł 1,80 (minimum dla tego wskaźnika wynosi 1). Bank jako Uczestnik Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS nie jest zobowiązany do spełniania normy LCR indywidualnie (LCR dla Systemu Ochrony wylicza i utrzymuje na wymaganym poziomie Bank BPS S.A.). Wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR) wyniósł 1,4176. Minimum dla tego wskaźnika ustalono w regulacjach wewnętrznych na 1.

Ze względów ostrożnościowych Bank rezerwuje kapitał wewnętrzny na pokrycie potencjalnych kosztów ryzyka płynności w wysokości 1% funduszy własnych.

Ryzyko rynkowe

Bank nie posiada portfela handlowego, w związku z czym ryzyko rynkowe występuje tylko w portfelu bankowym, i tak:

Ryzyko stopy procentowej

Na dzień 31 grudnia 2022 r. ryzyko związane z niedopasowaniem terminów przeszacowania aktywów i pasywów i z ryzykiem opcji klienta można ocenić jako umiarkowane. Przy standardowych założeniach testów, spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych mógłby podwyższyć roczny wynik odsetkowy o 0,9 mln zł, co stanowi 1,16% funduszy własnych. Ryzyko bazowe przy założonym niedopasowaniu poszczególnych stawek bazowych równym 35 punktów bazowych generuje potencjalną stratę 2,66 mln zł, co stanowi 3,43%

funduszy własnych. Potencjalne zmniejszenie wartości ekonomicznej kapitału w wyniku przesunięcia krzywej dochodowości o 200 punktów bazowych wynosi 8,0 mln zł, co stanowi 10,32% funduszy własnych Banku. Bank dokonuje także pomiaru ryzyka związanego z wyceną portfela instrumentów finansowych w wyniku zmian rynkowych stóp procentowych. W ramach analizy ryzyka Bank wylicza wartość punktu bazowego (BPV), będącego miarą potencjalnego wpływu stóp procentowych na wartość portfela. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. BPV wyniosło 44,7 tys. zł. Wewnętrzne limity ograniczające ryzyko stopy procentowej nie zostały przekroczone. Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka stopy procentowej został ustalony na poziomie 15% funduszy własnych.

Ryzyko walutowe

Na dzień 31 grudnia 2022 r. ekspozycja na ryzyko walutowe była niska. Całkowita pozycja walutowa netto stanowiła 0,24% funduszy własnych Banku. Kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka walutowego został ustalony na poziomie 2% funduszy własnych.

Ryzyko modeli

Bank wykorzystuje modele w ograniczonym zakresie. Żadna z wykorzystywanych w Banku metod nie stanowi modelu istotnego w rozumieniu Rekomendacji W. Ze względów ostrożnościowych Bank rezerwuje wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka, w wysokości 2% funduszy własnych.

Ryzyko braku zgodności

W 2022 r. nie odnotowano istotnych incydentów związanych z ryzykiem braku zgodności. Ze względów ostrożnościowych Bank zarządza ryzykiem braku zgodności i tworzy wewnętrzny wymóg kapitałowy na pokrycie tego ryzyka w wysokości 1% funduszy własnych.

Ryzyko strategiczne

Bank prowadzi tradycyjną działalność bankową, która nie jest obciążona dużym ryzykiem strategicznym. Jednak ze względu na połączenie z Bankiem Spółdzielczym w Wodzisławiu Śląskim w 2019 r. z Rybnickim Bankiem Spółdzielczym, które w sensie prawnym zostało sfinalizowane w dniu 1 października 2020 r. oraz przejęcie Banku Spółdzielczego w Sośnicowicach w II kwartale 2021 r., ryzyko strategiczne zostało uznane za istotne w stopniu umiarkowanym. W związku z powyższym na pokrycie potencjalnych kosztów tego ryzyka zarezerwowano kapitał wewnętrzny w wysokości 1% funduszy własnych.

Ryzyko reputacji

Ze względu na uczestniczenie w procesach konsolidacyjnych w sektorze banków spółdzielczych, w tym przyłączenie trzech banków spółdzielczych, ryzyko reputacji zostało uznane za istotne w stopniu umiarkowanym. W związku z powyższym na pokrycie potencjalnych kosztów tego ryzyka zarezerwowano kapitał wewnętrzny w wysokości 1% funduszy własnych.

Ryzyko cyklu gospodarczego(makroekonomiczne)

W 2022 r. ryzyko cyklu gospodarczego zostało zaliczone do ryzyk nieistotnych, ze względu na znaczący wzrost PKB oraz podwyżki podstawowych stóp procentowych, Bank nie tworzył dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu tego ryzyka.

Ryzyko biznesowe

W 2022 r. Bank zrealizował wynik finansowy brutto 15.977 tys. zł i netto 10.023 tys. zł. W stosunku do roku poprzedniego, zysk netto był większy o 5.102 tys. zł, czyli 103,67%. Stopa zwrotu z aktywów Banku obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej na dzień 31 grudnia 2022 r. wyniosła 0,83%. W zakresie wyniku finansowego i wskaźników rentowności założenia planu finansowego opracowanego przez Zarząd i zatwierdzonego przez Radę Nadzorczą zostały przekroczone. Duży wpływ na kształtowanie się wyniku finansowego w 2022 r. miały zapoczątkowane w czwartym kwartale 2021 r. wzrosty stóp procentowych, które w 2022 r. utrzymywały się na wysokim poziomie. Znaczący wpływ na kształtowanie się rentowności aktywów miało również zwiększenie sumy bilansowej spowodowane wzrostem depozytów klientów. W związku z dobrym wykonaniem planu w zakresie wyniku finansowego na ryzyko biznesowe nie alokowano kapitału wewnętrznego.

Pozostałe ryzyka

Pozostałe ryzyka na dzień 31 grudnia 2022 r. były klasyfikowane jako nieistotne lub niewystępujące w działalności Banku.

Załącznik 2. Najważniejsze wskaźniki – Tabela EU-KM1

Bank jako instytucja mała i niezłożona oraz nienotowana zgodnie z art. 433b Rozporządzenia CRR ujawnia najważniejsze wskaźniki, o których mowa w art. 447 zgodnie ze wzorem określonym w tabeli EU-KM1.

Tabela EU KM1 - Najważniejsze wskaźniki		w tys. zł	
		31.12.2022	31.12.2021
Dostępne fundusze własne (kwoty)			
1	Kapitał podstawowy Tier I	75 839	72 779
2	Kapitał Tier I	75 839	72 779
3	Łączny kapitał	77 533	74 472
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem			
4	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	400 523	421 438
Współczynniki kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
5	Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (%)	18,9350%	17,2691%
6	Współczynnik kapitału Tier I (%)	18,9350%	17,2691%
7	Łączny współczynnik kapitałowy (%)	19,3579%	17,6710%
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
EU 7a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka innego niż ryzyko nadmiernej dźwigni (%)	-	-
EU 7b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	-	-
EU 7c	W tym: obejmujące kapitał Tier I (punkty procentowe)	-	-
EU 7d	Łączne wymogi w zakresie funduszy własnych SREP (%)	8,0000%	8,0000%
Wymóg połączonego bufora i łączne wymogi kapitałowe (jako odsetek kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem)			
8	Bufor zabezpieczający (%)	2,5000%	2,5000%
EU 8a	Bufor zabezpieczający wynikający z ryzyka makroostrożnościowego lub ryzyka systemowego zidentyfikowanego na poziomie państwa członkowskiego (%)	-	-
9	Specyficzny dla instytucji bufor antycykliczny (%)	-	-
EU 9a	Bufor ryzyka systemowego (%)	-	-
10	Bufor globalnych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-	-
EU 10a	Bufor innych instytucji o znaczeniu systemowym (%)	-	-
11	Wymóg połączonego bufora (%)	2,5000%	2,5000%
EU 11a	Łączne wymogi kapitałowe (%)	10,5000%	10,5000%
12	Kapitał podstawowy Tier I dostępny po spełnieniu łącznych wymogów w zakresie funduszy własnych SREP (%)	8,4350%	6,7691%
Wskaźnik dźwigni			
13	Miara ekspozycji całkowitej	1 071 309	1 138 901
14	Wskaźnik dźwigni (%)	7,0791	6,3902
Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)			
EU 14a	Dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (%)	-	-
EU 14b	W tym: obejmujące kapitał podstawowy Tier I (punkty procentowe)	-	-
EU 14c	Łączne wymogi w zakresie wskaźnika dźwigni SREP (%)	3,0000%	3,0000%
Bufor wskaźnika dźwigni i łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (jako odsetek miary ekspozycji całkowitej)			
EU 14d	Wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni (%)	-	-
EU 14e	Łączny wymóg w zakresie wskaźnika dźwigni (%)	3,0000%	3,0000%
Wskaźnik pokrycia wypływów netto			
15	Aktywa płynne wysokiej jakości (HQLA) ogółem (wartość ważona – średnia)	460 602	431 347
EU 16a	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	312 776	247 418
EU 16b	Wpływy środków pieniężnych – Całkowita wartość ważona	57 119	26 428
16	Wpływy środków pieniężnych netto ogółem (wartość skorygowana)	255 657	220 990
17	Wskaźnik pokrycia wypływów netto (%)	180,16%	195,19%
Wskaźnik stabilnego finansowania netto			
18	Dostępne stabilne finansowanie ogółem	826 080	785 100
19	Wymagane stabilne finansowanie ogółem	582 719	540 551
20	Wskaźnik stabilnego finansowania netto (%)	141,76%	145,24%